

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 300 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen.

HET VERZUIMSDELICT

De socioloog zou in de evolutie van de bestraffing van het verzuimsdelict een getrouwe weerspiegeling kunnen vinden van het solidaristisch of individueel bewustzijn van de wetgevingen die ten deze regelen hebben gesteld.

In het crimineel recht is op dat stuk een reeks evoluties waar te nemen.

Verzuim van hulpverlening aan een persoon die in gevaar verkeert werd reeds door de antieke gemeenschappen gestraft. Een oude Egyptische wet luidde als volgt : Tot de doodstraf wordt veroordeeld al wie onderweg enig ander aantreft die men doodt of mishandelt en geen hulp biedt, terwijl hij kan. Justinianus, het kerkelijk recht, de « Ordonnances royales françaises », voorzagen dat wie moord of brand hoorde roepen er toe gehouden was bijstand te verlenen zonder hoop op beloning. (1)

De individualistische uitbarsting van 1789 was er nodig om die solidaristische conceptie uit het Franse recht te weren. Gesteund zoals de andere wetboeken op de principes van 1789, huldigt het Strafwetboek van 1810 de vrijheid van de persoon en negeert het de verplichting tot hulpverlening aan anderen buiten vordering. (2)

Het beruchte proces van de Gesequesteerde van Poitiers vestigde de aandacht van de rechtsleer en de bevoegde overheidslichamen op de zwaarwichtigheid van het gemis aan wettelijke voorzieningen, zonder welke het onmogelijk scheen een ontstentenis als delict te straffen.

Op 20 November 1901 beschikte het Hof te Poitiers dat het feit een meerderjarig, aan krankzinnigheid lijdend persoon gedurende tal van jaren in een kamer zonder lucht en licht te hebben gelaten en wel in een onbeschrijflijke staat van onreinheid, zodanig dat het bestaan zelf van die persoon er in gevaar gebracht werd, niet een gewelddadige handeling kon zijn als voorzien in artikel 311 van het Strafwetboek. (3)

Henri Varennes maakte in zijn verslag over het proces van Poitiers veel ophef van die wettelijke carentie (4), terwijl André Gide een reeks artikelen schreef die hij in 1930 samenbundelde onder de titel « La Séquestrée de Poitiers ». (5)

De pers hield dienaangaande de openbare mening gedurende een zekere tijd in beroering.

De rechtscarentie en de toepassing van artikel 311

van het Franse Strafwetboek schenen geen moeilijkheid op te leveren en het Hof te Poitiers had de zienswijze van Garçon, die om een schriftelijk advies was verzocht geworden, bekrachtigd. (6)

Sinds 1810 en zolang geen nieuwe wetsteksten zijn uitgevaardigd, kan men van het handelingsverzuim zeggen dat het, hoe berekend ook, niet onder de wet valt. Het tegendeel zou slechts kunnen waar zijn indien er een tekst bestond waarbij dezelfde straffen zijn voorzien ten laste van al wie schade berokkent door een handeling of door een verzuim van handeling; bij gebreke aan elke rechtstreekse en uitdrukkelijke wetsbepaling kan het handelingsdefect dus niet bij wijze van een verzuim verwezenlijkt worden, zelfs al is dit verzuim vrijwillig en opzettelijk geschied. Telkenmale men te doen heeft met een vrijwillig handelingsverzuim strekkende tot het bekomen van een strafbaar resultaat dat had kunnen verhinderd worden, mag de rechter het verzuim niet met de handeling gelijk stellen tenzij hij in de wetteksten de basis vindt van een gelijkwaardigheid tussen de handeling en het verzuim van handeling.

Garraud verklaarde die begrippen nader als volgt :

« De misdrijven kunnen aldus, wat de handeling van de dader aangaat, in twee grote klassen onderverdeeld worden. De eerste omvat de handelingsdelicten bestaande in het vrijwillig plegen van een feit dat door de wet verboden is. Alzo zal, waar de wet verbiedt te doden, te stelen, enz., hij die doodt of steelt een handelingsdelict begaan. De tweede klasse omvat de verzuimsdelicten, bestaande in het vrijwillig niet-verrichten van een door de wet geboden daad; aldus begaat de generaal, die er wettelijk toe aangezocht werd de gewapende macht te laten optreden en weigert zulks te doen, een verzuimsdelict. Het handelingsdelict komt natuurlijkerwijze ingevolge een handeling tot stand; maar kan het ook door een verzuim ontstaan? Bij het onderzoeken van deze vraag moet men er zich wel voor wachten het eigenlijke verzuimsdelict te verwarren met een handelingsdelict bij verzuim. Een verzuimsdelict bestaat enkel bij niet-uitvoering van wat door de wet formeel is geboden. Een handelingsdelict bij verzuim sluit niet het bestaan van een formeel handelingsvoorschrift van de wet in zich, maar wel integendeel het bestaan van een verbodsbepaling, als b.v. het verbod iemand te kwetsen of te doden. Gesteld dus dat men, door een moedwillig

en opzettelijk verzuim, er zich toe beperkt heeft « te laten begaan », is dan zulk verzuim op dezelfde voet te plaatsen als het rechtstreeks plegen van de door de wet verboden daad? » (7)

In Duitsland werd het handelings- en het verzuimsdelict onder al zijn aspecten bestudeerd. (9)

In Frankrijk werd aan de kwestie een zorgvuldig onderzoek gewijd in de doctoraats thesis van Maurice Gand « Du Délit de Commission par Omission ». (10)

In het buitenland echter behelsden tal van wetboeken, die te dien aanzien vooruitstrevender waren dan de Franse wet, een wettelijke verplichting om aan anderen hulp te verlenen, afgezien van alle vordering. Dit is onder meer het geval met het Duitse wetboek (artikel 330), het Deense (artikel 253), het Italiaanse (artikel 593), het Nederlandse (artikel 450), het Noorse (artikel 387), het Poolse (artikel 247), het Roemeense (artikel 489). (8)

In 1934 voorziet het ontwerp van het Franse Strafwetboek een artikel 251, luidend :

Wordt gestraft met een gevangenisstraf van tien dagen tot twee jaar en met een geldboete van 50 tot 500 frank of met een dezer straffen alleen, al wie door zijn persoonlijk en onmiddellijk optreden, zonder nadeel of gevaar voor zichzelf of voor zijn naasten, hetzij een als misdaad gequalificeerd feit, hetzij een vergrijp tegen de onschendbaarheid van de persoon, kan beletten en vrijwillig nalaat zulks te doen. Dezelfde straf is van toepassing op hem die, in dezelfde voorwaarden, verzuimt hulp te verlenen aan een persoon die in gevaar verkeert, bijaldien die persoon, bij gebrek aan die hulpverlening, het leven verliest of een zwaar lichamelijk letsel oploopt.

Sindsdien zag men in Frankrijk « de wet van 25 October 1941, deels geboren uit de versteviging van het nationaal solidariteitsgevoel gedurende de jongste oorlog en deels toe te schrijven aan de opkomst van een autoritair strafrecht, onder meer de verplichting uitvaardigen hulp te verlenen aan in gevaar verkerende personen. Ofschoon bedoelde wet was ingegeven door de zorg om te voorzien in uit de vreemde bezetting ontstane toestanden, huldigde ze niettemin principes van blijvende waarde. De verordening van 25 Juni 1945 heeft dan ook, hoewel ze de wet van 25 October 1941 nietig verklaarde, de bepalingen er van overgenomen en ze, met een zekere verbetering, in het nieuwe artikel 63 van het Strafwetboek overgenomen. »

Luidens dit artikel wordt, « onverminderd de toepassing, zo daar aanleiding toe bestaat, van de bij dit wetboek en de bijzondere wetten voorziene zwaarste straffen, met een gevangenisstraf van 1 maand tot 3 jaar en met een geldboete van 1.000 tot 50.000 frank of met een dezer straffen alleen, gestraft al wie zonder gevaar voor zichzelf of voor derden, door een onmiddellijk optreden, hetzij een als misdaad gequalificeerd feit, hetzij een vergrijp tegen de lichamelijke onschendbaarheid van de persoon, kan verhinderen of vrijwillig nalaat zulks te doen »; tweede lid : « wordt met dezelfde wetten gestraft al wie vrijwillig nalaat aan een in gevaar verkerend persoon bijstand te verlenen in dier voege als hij zonder gevaar voor zichzelf of voor derden, hetzij door een persoonlijk optreden, hetzij door hulpverlening te bewerkstelligen, kan verstrekken. » Aldus wordt door ons strafrecht sinds 1941 het verzuim van hulpverlening, om het even of er al dan niet vordering daartoe bestaat, gestraft. Om de strafrechtelijke gevolgen hiervan degelijk te kunnen bestuderen is het noodzakelijk twee mogelijke gevallen te onderscheiden : wanneer er een regelmatige vordering bestaat en wanneer er geen vordering is. Wan-

neer er vordering bestaat wordt het verzuim objectief bestraft, onafhankelijk van de morele schuld; men heeft alsdan immers te doen met een weigering gevolg te geven aan een regelmatig bevel. Indien er geen vordering bestaat is het integendeel de morele schuld die gestraft wordt, dan gaat het enkel om de morele plicht die men heeft aan anderen hulp te verlenen. Deze strafrechtelijke bestraffing ter zake van een plicht van naastenliefde moet beschouwd worden als een feit van gewichtige aard dat ons recht in een nieuwe richting stuurt, waar het diepgaande wijzigingen kan ondergaan. Deze kant dus schijnt het meest onze aandacht gaande te moeten houden en het is daaraan ook dat wij in de eerste plaats onze studie zullen wijden. » (11)

Tot heden vonden vrij talrijke toepassingen van de tekst plaats en François Goré heeft ze tot in bijzonderheden behandeld in een omstandige studie. (12)

Onlangs nog had het Hof te Douai te oordelen over het geval van een geneesheer die geweigerd had een in gevaar verkerende zieke te verzorgen. De dokter werd vervolgd bij toepassing van artikel 63, tweede lid, van het Strafwetboek, gewijzigd bij de verordening van 25 Juni 1945, waarbij is voorzien dat gestraft wordt « al wie vrijwillig nalaat aan een in gevaar verkerend persoon bijstand te verlenen in dier voege als hij zonder gevaar voor zichzelf of voor derden, hetzij door een persoonlijk optreden, hetzij door hulpverlening te bewerkstelligen, kan verstrekken. » (13)

Het Hof te Douai ontsloeg hem van rechtsvervolging om reden dat artikel 63, tweede lid, een geheel vormt met artikel 63, eerste lid, waarbij dezelfde straffen zijn voorzien tegen « al wie zonder gevaar voor zichzelf of voor derden, door een onmiddellijk optreden, hetzij een als misdaad gequalificeerd feit, hetzij een vergrijp tegen de lichamelijke onschendbaarheid van de persoon, kan verhinderen en vrijwillig nalaat zulks te doen ». Het was van oordeel dat de wetgever in artikel 63, tweede lid, enkel het geval had beoogd waarin het gevaar voortvloeit uit een misdaad of een vergrijp als bedoeld in het eerste lid. (14)

M. Louis Hugueney geeft in een uitvoerige nota een critische beoordeling van dit arrest en voegt er aan toe :

« Voor de geneesheren is het dus geraden zich niet te verlaten op dit arrest dat klaarblijkelijk niet aan de wil van de wetgever beantwoordt. Het nieuwe artikel 63, tweede lid, behelst, naast artikel 475, N° 12, van het Strafwetboek en artikel 16 van de verordening van 24 September 1945, welke beiden gevallen van vordering op het oog hebben, een nieuwe beperking — en een gewichtige — van hun vrijheid om de van hen gevraagde verzorging al dan niet te verlenen ». (15)

In het Belgisch recht schijnt de rechtsleer zich niet bijzonder om deze aangelegenheid bekommerd te hebben. Prins maakt er nochtans gewag van en de Duitse werken waren hem trouwens niet onbekend. Aldus wijdt hij een hoofdstuk van zijn werk aan de indeling der misdrijven, naargelang de wijze van materiële uitvoering, in handelings- en verzuimsdelicten en verklaart hij onder meer :

« Maar soms komt het ook wel voor dat het delict een verzuimsdelict is. De schuld bestaat aldan niet in een loutere onthouding van handelen, maar in het niet-verrichten van een preciese handeling die men krachtens de wet tot plicht heeft te doen. In sommige gevallen is de handeling die men niet verricht bij een uitdrukkelijke tekst opgelegd (bij voorbeeld : artikel 362 van het Strafwetboek, waarbij wordt gestraft al wie, een pasgeboren kind gevonden hebbende, het niet binnen drie dagen aan de ambtenaar van de burger-

lijke stand afgeeft). Ten deze kunnen geen moeilijkheden ontstaan.

«In andere — nog zeldzamer — gevallen bestaat er geen formele strafrechtelijke tekst, maar hij die zich van een zekere handeling onthoudt, had wettelijk tot plicht die handeling te verrichten (bij voorbeeld: de ouders die, niet uit nood, maar moedwillig nalaten de juridische verplichting te vervullen, die op hen ingevolge art. 203 van het Burgerlijk Wetboek rust, en een kind van honger laten omkomen). Hier evenmin kan er een moeilijkheid oprijzen. Het moedwillig niet-handelen staat gelijk met een handelingsdelict, met doding.»

«Buiten die omstandigheden is een handelingsverzuim, hoe noodlottig en immoreel het ook zij, geen delict.» (16)

Omstreeks 1926 verstikt een vrouw haar pasgeboren kind tussen twee matrassen, in het bijzijn van haar zich niet verzettende moeder; deze moeder kon met een enkel gebaar het kind aan de dood ontrukken; zij doet het niet; zij blijft lijdzaam en voldaan bij de kindermoord toezien. Valt die moeder onder de toepassing van de strafwet? (17)

In de bestudering van dit geval vond Procureur-Generaal Servais de stof voor de openingsrede die hij op 15 September 1927 hield.

Te dier gelegenheid analyseerde hij de moderne rechtsleer als volgt:

«Elk misdrijf vergt op zichzelf een uiterlijke *handeling*: deze vormt het materieel bestanddeel, de materialiteit van het misdrijf, waarvan het misdadig opzet het moreel bestanddeel is. Die handeling bestaat in het verrichten van de daad welke bij de wet is verboden of het niet-verrichten van de bij de wet bevolen daad. Vandaar de in de rechtsleer gebruikelijke onderscheiding in handelings- en verzuimsmisdrijven. Doodslag, zo zegt men, is een handelingsdelict. Doding bij eenvoudig verzuim is dus niet strafbaar. Het Strafwetboek rechtvaardigt wel de doding gepleegd ter wettige verdediging van anderen; het legt geenszins de verplichting op het leven van een aangevallen persoon te verdedigen.» (18)

De heer Servais critiqueert de motieven die door de rechtspraak worden ingeroepen om op die doctrine zekere temperingen toe te passen uit rechtvaardigheidsoverwegingen en op grond van verdediging van de openbare orde.

Sommige vonnissen spraken een veroordeling uit op een qualificatie van kwetsuren uit onvoorzichtigheid. De eminente procureur-generaal beweert in onze bestaande teksten het recht tot veroordeling te putten.

«Zonder te willen ingaan op de wijsgerige discussie over de rechtvaardiging van het recht te straffen, kan ik er mij toe beperken vast te stellen dat de noodzakelijkheid van de sociale bescherming althans een der essentiële elementen van de gegrondheid van dit recht is en dat, waar het domein van de maatschappelijke bescherming ophoudt, ook dat van het strafrecht eindigt.

»Het scholastiek onderscheiden in handelingsmisdrijven en verzuimsmisdrijven is dus verkeerd, daar het op geen basis rust: de wet veroordeelt feiten zonder meer, of die feiten het gevolg zijn van een handeling dan wel van een handelingsverzuim, is van geen belang.» (19)

Sindsdien heeft de Belgische rechtspraak bij een of andere gelegenheid deze zienswijze gevolgd wanneer het om een mensenleven of om de onschendbaarheid van de persoon van de mens ging. (20)

Wellicht zal men te dezer zake met belangstelling kennis nemen van twee recente rechterlijke beslissingen.

De correctionele rechtbank te Oudenaarde veroordeelde op 26 Mei 1946 de eigenaar van een hond die lijdzaam had toegezien hoe zijn hond een derde persoon kwetste. (R. W. 1946-1947, kol. 979).

Een echtgenoot die geen bijstand verleende aan zijn vrouw tijdens haar bevalling en die door zijn ontstentenis een verergering van de gezondheidstoestand van zijn echtgenote mogelijk maakte, werd door het Hof te Brussel veroordeeld. (Pas., n^{rs} 4 en 5, II, blz. 26; Corr., Charleroi, Hof van Beroep Brussel, 8 Jan. 1947).

Een poging om de rechtspraak tot de goederen uit te breiden, schijnt geen succes te hebben opgeleverd.

In een parallel geval vervolgde het parket te Brussel een betichte wegens valsheid in het opmaken van een factuur betreffende de fictieve verkoop van een auto. Die betichte had geen enkele positieve daad gepleegd. De medebetichte had gevraagd om gebruik te mogen maken van zijn naam en deze op de kwestieuze factuur te mogen stellen. De betichte had geantwoord dat hij daar geen bezwaar in zag en had maar laten begaan. Voor de rechtbank werd gepleit dat deze ontstentenis niet onder de toepassing van artikel 66 van het Strafwetboek viel, dat een wettelijke tekst tot betuigeling er van vereist was; dat bij gebrek aan elke rechtstreekse en uitdrukkelijke wetsbepaling het handelingsdelict niet bij wijze van een verzuim verwezenlijkt kan worden, zelfs al is dit verzuim vrijwillig en opzettelijk geschied, dat telkenmale men te doen heeft met een vrijwillig handelingsverzuim strekkende tot het bekomen van een strafbaar resultaat dat had kunnen verhinderd worden, de rechter het verzuim niet met de handeling mag gelijk stellen, tenzij hij in de strafrechtelijke tekst de basis vindt van een gelijkwaardigheid tussen de handeling en het handelingsverzuim.

De rechtbank verenigde zich met deze thesis, doch temperde de gronden van haar beslissing met de inachtneming van de goede trouw van betichte, die volgenderwijze vrijgesproken werd:

«Overwegende dat de betichte aan M. X. heeft gevraagd op zijn naam een factuur te mogen stellen ten blijke van de beweerde verkoop van een Citroënwagen; dat M. X. hierop inging enkel om hem van dienst te zijn; dat hij zich onthield van elke positieve daad bij het stellen van het gewraakte document; dat de inwilliging niet kan beschouwd worden als een hulpverlening in dier voege dat zonder dien het misdrijf niet ware gepleegd geworden; dat bovendien niet blijkt dat hij met bedrieglijk opzet heeft gehandeld.»

Het schijnt dus dat, wat de schade aan personen betreft, de thans in België gehuldigde rechtspraak de gemeenschap verdedigt tegen het schaden van de menselijke persoon door verzuim.

De criminaliteit heeft zich in ons land en tot nog toe niet in de richting van het verzuimsdelict geopenbaard. Het moet worden gezegd dat het een vrij buitengewone vorm van inbreuk is. Mocht ten deze een frequentie tot uiting komen, dan zou de aan gelegenheid wettelijk moeten herzien worden. De precedents in het buitenlandse en inzonderheid in het Franse recht zouden voor ons alsdan een waardevolle betekenis hebben.

José VANDERVEEREN.

(1) Revue de Science criminelle et de Droit pénal comparé, Nr 2-3, April-September 1946, L'Omission de porter Secours, blz. 204, Librairie du Recueil Sirey.

(2) *ibid.* blz. 205.

(3) Traité élémentaire de Droit criminel et de Législation pénale comparée, blz. 81, Donnedieu.

(4) Henri Varennes — Un An de Justice, 1902, 1902, blz. 6 en vlg., blz. 118 en vlg.

- (5) La Séquestrée de Poitiers, documents réunis par A-Gide-Gallimard, 1930.
 (6) Garraud, Traité pratique et théorique du Droit pénal français, T. I., blz. 206 en vlg.
 (7) *ibid.*
 (8) Revue de Science criminelle et de Droit pénal comparé, Nr 2-3, April-September 1946, L'Omission de porter Secours, blz. 205, Librairie du Recueil Sirey.
 (9) Traité pratique et théorique du Droit pénal français, Garraud, T. I, 206. Zie Sturm, Commissiedelikt durch Unterlassung und die Omissivdelikte (Cassel 1884); Rohland, Die Strafbare Unterlassung — Dorpat 1887).
 (10) *ibid.*
 (11) Revue de Science criminelle et de Droit pénal comparé, Nr 2-3, April-September 1946, L'Omission de porter

- Secours, blz. 205, Librairie du Recueil Sirey.
 (12) *ibid.* blz. 202.
 (13) *ibid.* Nr 4, October-December 1948, Crimes et Délits contre les Personnes, blz. 743.
 (14) *ibid.*
 (15) *ibid.* blz. 744.
 (16) Science pénale et Droit positif, Prins, Bruylants, Bruxelles 1899, blz. 107.
 (17) La Belgique judiciaire 1927, kol. 609.
 (18) *ibid.*
 (19) *ibid.*
 (20) Zie de theorie over de strikte toepassing van de wettekst zonder enige jurisprudentiële uitbreiding, volgens de opvatting van de h. Jules Simon. Handboek van het Belgisch Strafrecht. Bruylants — Brussel 1943, blz. 83.

HET FISCAAL REGIME VAN DE VRIJE BEROEPEN

Eén zijde van het vraagstuk: de afhouding aan de bron.

De Algemene Vergadering van het Verbond der Belgische Advocaten hield zich met de fiscale kwestie: « gisteren, vandaag en morgen » bezig, volgens de dagorde. Het Rechtskundig Weekblad gaf verslag over deze zitting (n° van 30 October 1949, kol. 296). Men hoorde er een aantal redevoeringen, meer « rond » dan « over » de fiscale kwestie. De tussenkomst van de heer Stafhouder Chomé trok de aandacht op zijn pas verschenen « Mémoire sur le Régime Fiscal des Avocats ». Deze studie heeft tot grondslag het wetsontwerp 169, dat in Februari j.l., vóór de ontbinding van de Wetgevende Kamers, door de Minister van Financiën werd ingediend. De kritiek, die ervan gemaakt wordt door het « Mémoire » en de voorstellen, die gedaan worden, blijven in verband met de tekst van dit ontwerp, dat door de ontbinding vervallen is.

Wanneer zal een nieuw wetsontwerp, houdende algemene hervorming van de directe belastingen, ingediend worden? Wat zal het bevatten? Wanneer zal het gestemd worden? Dit alles moet de toekomst uitwijzen.

Inmiddels blijven de vrije beroepen onder de ongelijkheden van het huidig stelsel gebukt gaan; *ernstige onmiddellijke* vooruitzichten van hervorming bestaan er niet; en het stelsel van artikel 45 van de wet van 24 December 1948, met zijn 110 opcentimes voor de vrije beroepen en zijn 20 opcentimes voor bezoldigden en loontrekkenden, dat bestemd was maar één jaar te duren, zal alleszins ook nog voor het dienstjaar 1950 van toepassing blijven.

Het « Mémoire » onderzocht twee hoofdzakelijke bestanddelen van het vraagstuk :

- A. — de eigenlijke betaling;
- B. — de controle van de fiscus.

Aan het vraagstuk van de inhouding aan de bron heeft het « Mémoire » slechts één enkele bladzijde besteed, artikel 94 van het wetsontwerp 169 vermeld en in enkele regels, terecht en afdoende veroordeeld.

Wij hebben de indruk dat hierdoor te weinig belang gehecht wordt aan de psychologie van de administratie, die een aanzienlijke waarde en een grote betekenis aan deze vorm van betaling van de belasting toekent.

Het volstaat daartoe eens van naderbij de tekst na te gaan van de brief die de heer Minister van Financiën op 27 September 1949 schreef aan de heer Stafhouder Collignon, voorzitter van het Verbond van Belgische Advocaten.

Hierna volgt, in vertaling (de brief werd in de Franse taal gesteld) de hoofdzakelijke inhoud van dit schrijven, dat de voorzitter van het Verbond op de vergadering van 22 October voorlas :

« ik durf U te verzekeren dat de advocaten

» zoals de andere titularissen van vrije beroepen, voor » de belastingen in verband met de inkomsten van de » 4e trimester 1949, een vermindering zullen genieten, » die overeenstemt met deze die werd toegekend aan » de loontrekkenden en bezoldigden, bij wijze van een » ontslag van afhouding aan de bron. Het wets- » ontwerp dat deze ontlasting bekrachtigt zal bij het » openen van de zitting van het Parlement worden » neergelegd.

» Anderzijds, indien het ontwerp tot algemene her- » vorming van de directe belastingen, dat ik eerlang » aan het Parlement hoop te kunnen onderwerpen, » zal gestemd zijn, zullen de inkomsten van de titula- » rissen van vrije beroepen vanaf het jaar 1950 (dienst- » jaar 1951) onderworpen worden aan hetzelfde fiscaal » regime als de inkomsten van loontrekkenden en be- » zoldigden. Dit beduidt dat, op voorwaarde dat de » belastingen gekweten worden in de loop van het » jaar gedurende hetwelk de belaste inkomsten werden » verkregen, de belastingsvoet geen enkele vermeerde- » ring zal ondergaan. Aldus zal, op een volstrekte » wijze, de fiscale gelijkheid verwezenlijkt worden. »

Onder het uitzicht van een welwillende inschikkelijkheid, die voorzeker het kenmerk van de Minister zelf is, schuilt in het antwoord een scherpte, waarin men, zonder gevaar van te dwalen, de hand van het Beheer kan ontwaren, en die men maar aanvoelt wanneer men zich rekenschap geeft van wat de geestesgesteltenis en de inzichten van het Beheer zijn.

Het is wellicht niet opgevallen dat dit antwoord een merkelijke achteruitgang betekent tegenover het wetsontwerp n° 169. In artikel 57 van dit ontwerp werd de gelijkheid van de belastingsvoet gehuldigd, *zonder voorbehoud*; artikel 94 voorzag alleen maar de mogelijkheid van een regeling van afhouding aan de bron in bepaalde gevallen.

Welnu, in het antwoord van de Minister aan de voorzitter van het Verbond wordt alles terug in betwisting gebracht en wordt uitdrukkelijk de *noodzakelijke voorafbetaling* als voorwaarde van gelijkstellig binnengeloosd. Hierop komen wij verder terug.

Wat de voorzitter van het Verbond der Advocaten aan de Minister vroeg was : gerechtigheid; en die gerechtigheid is te verwezenlijken door gelijkheid.

Dergelijke gelijkheid bestaat thans niet; waar de hoofdsom van de bedrijfsbelasting voor alle belastingsplichtigen — vrije beroepen, zoals loontrekkenden — gelijk is, ziet het vrije beroep deze hoofdsom meer dan verdubbelen onder vorm van 110 opcentimes, terwijl aan de loontrekkenden een belasting wordt opgelegd, die evenwel slechts één vijfde van de hoofdsom bereikt (artikel 45 van de wet van 24 December 1948); m.a.w., wanneer het vrij beroep 21 betaalt, betaalt de loontrekkende 12 op dezelfde omvang van inkomsten.

De redenen die men eens deed gelden ten voordele van deze ongelijke behandeling hebben geleidelijk hun waarde verloren: de mogelijkheid van fraude te begaan, en de durf om fraude te begaan, zijn door het gestadig uitbreiden van de rechten van de controle, in zeer grote mate verdwenen.

Anderzijds is het ontduiken van de belasting bij vele loontrekkenden — of zgn. werklozen — door het ongestraft verzwijgen van de inkomsten van een bijbedrijf of een bijkomende bezigheid, aanzienlijk gestegen.

Het gelijkschakelen van vrije beroepen en loontrekkenden onder eenzelfde belastingsdruk is dan ook volledig gerechtvaardigd.

Daarom ook is het eerste deel van het antwoord van de Minister van Financiën ietwat verbazend in zijn schijnbare naïveteit.

Welk is inderdaad de betekenis van de mededeling die het Beheer van belastingen doet: men vermindert de belastingen, men vermindert ze eerst voor de loontrekkenden, omdat deze reeks van belastingsplichtigen eerst betaalt; maar de vrije beroepen zullen, later, hun evenredige beurt hebben.

Dat is alles; men kan zich moeilijk inbeelden dat iemand er aan kan denken de vermindering van belastingen, die door de regering in het algemeen was beloofd, op sommige reeksen van belastingsplichtigen toe te passen en aan andere te weigeren.

Zulk truïsme onder de pen van de Minister is kenschetsend voor de geest van de administratie, die denkt dat zij een groot offer brengt op het fiscaal altaar wanneer zij zich gewaardigt de vrije beroepen te behandelen op dezelfde wijze als de andere belastingsplichtigen.

Maar de aap komt uit de mouw wanneer het er op aan komt de gelijkstelling van vrije beroepen en loontrekkenden in de praktijk uit te werken.

De administratie heeft, gemakshalve, de betaling van de belasting door de loontrekkenden en bezoldigden verzekerd door het invoeren van het stelsel van *afhouding aan de bron*. Voor de belastingsplichtigen met vaste, op bepaalde tijdstippen betaalde lonen en bezoldigingen is dit stelsel zeker, eenvoudig en doelmatig.

Welnu, het zal aan niemand ontgaan dat in het tweede deel van het schrijven van de Minister van Financiën aan de voorzitter van het Verbond der Advocaten, deze bepaalde vorm van betaling van de belasting verheven wordt tot de waardigheid van een beginsel waarvan de naleving het toestaan van het regime van gelijkberechtiging beheerst.

De administratie geeft zich goed rekenschap van de struikelblok die zij aldus voor de voeten van de belastingsplichtigen der vrije beroepen werpt.

Ten eerste: wordt daardoor de toepassing van het stelsel van gelijkheid met één jaar verschoven; op insidieuze wijze laat de brief van 27 September verstaan dat het nieuw regime «vanaf 1950» (dienstjaar 1951) zou kunnen toepasselijk worden.

Dit betekent dat in 1949 de belastingen nog betaald worden op de basis van de ongelijkheid; dat zij op dergelijke basis van ongelijkheid zullen betaald blijven in 1950; en dat, als alles goed gaat, en de titularis van een vrije beroep gedwee is, vanaf 1951 de gelijkstelling in het vooruitzicht mag worden gesteld.

Dit alles omdat het thans te laat is om in 1949 bij de vrije beroepen nog stortingen te organiseren, die de tegenhangers van de afhouding aan de bron moeten uitmaken!

De *modaliteit* van de belastingbetaling wordt aldus een *essentieel bestanddeel*, dat bij niet-vervulling, de

toepassing van het nieuwe regime onmogelijk moet maken.

Niets is minder redelijk noch minder gerechtvaardigd. Het is nochtans zeer goed mogelijk een stelsel op te bouwen dat, op gebied van incidentie van de hoofdsom der belasting, voor de vrije beroepen dezelfde betekenis krijgt als voor de loontrekkenden.

Wij zullen trachten dit hierna duidelijk te maken.

Laten wij nu allen eensklaps met een paar maanden verouderen en ons plaatsen bij de ingang van het jaar 1950.

Alsdan begint degene die een vrij beroep uitoefent, de inkomsten te verwerven die in het dienstjaar 1951 door de belasting getroffen worden.

Niemand van ons zal geloven dat het nieuw ontwerp van algemene hervorming van de directie belastingen (dat nog het licht moet zien) reeds in het begin van 1950 tot wet zal worden gemaakt. Een lange lijdensweg staat dit toekomstig ontwerp te wachten; en wanneer het, laat in 1950, tot rijpheid zal worden gebracht, zal de administratie, steunend op het beginsel «dat de gelijkstelling onderworpen is aan het » bestaan van voorafgaande stortingen in het vorig » dienstjaar», de effectieve gelijkstelling doen verschuiven naar het dienstjaar 1952.

Dit is onbillijk en onduelbaar; en het kan zeer goed anders.

Laten wij nu onderzoeken hoe het anders kan.

Onderzoeken wij eerst de beginselen die de grondslagen van de onderscheiden heffingen uitmaken.

De belastingen van het dienstjaar treffen de inkomsten van het vorig jaar. In het dienstjaar 1950 wordt de advocaat, de geneesher, de notaris belast op de erelonen die hij in het jaar 1949 ontvangen heeft.

De loontrekkende integendeel heeft zijn belasting van het dienstjaar 1950, bij wijze van forfaitaire afhouding, in de loop van het jaar 1949, van week tot week of van maand tot maand, betaald. Op bijkomende inkomsten zal hij later, in de loop van het dienstjaar 1950, aangeslagen worden zoals alle andere belastingsplichtigen.

Voor het grootste deel betaalt dus de loontrekkende zijn bedrijfsbelasting, met de daarbij passende nationale crisisbelasting en een deel van de algemene personele belasting, in doorsnee een jaar vroeger als de titularis van een vrij beroep.

De arbitraire wil van de administratie is nu, de gelijkstelling te verwezenlijken door de titularis van een vrij beroep ook een jaar vroeger te doen betalen.

Het valt dadelijk op dat deze voorafbetaling, tegenhanger van de afhouding aan de bron, bij het vrij beroep niet zo regelmatig kan spelen als bij de loontrekkenden.

De loontrekkende heeft een vaste, regelmatige inkomst; de afhouding is geregeld en geëvenredigd; tabellen met percentages kunnen de nauwe aanpassing van verschuldigde belasting bij verdiende wedde of loon bewerken.

Dit is niet niet geval bij de vrije beroepen. Hier verschillen de inkomsten van maand tot maand. In sommige beroepen zijn er vacantiemaanden zonder inkomsten. Er zijn nog vele titularissen van vrije beroepen die het oude gebruik bewaard hebben hun staten van erelonen eenmaal per jaar, met nieuwjaar (bij de geneesheren) of met het rechterlijk verlof (bij de advocaten) uit te zenden.

Meer nog, in het begin en zelfs in de loop van het jaar kan degene die een vrij beroep uitoefent — de advocaat doorgaans nog minder dan de geneesheer — voorzien, hoeveel hij op het einde van het jaar zal verdiend hebben.

Hieruit kunnen wij dan ook besluiten dat het praktisch onmogelijk is bij de vrije broepen een geregelde en, nog meer, een behoorlijke, bij de latere belasting geproportioneerde vooruitbetaling op te leggen.

En welk verschil zou de administratie maken — en zou zij er een maken? — tussen de titularis van een vrij beroep, die elke maand een vaste som stort (erelonen verdiend of niet verdiend) en degene die in het begin weinig — of veel — en op het einde van het jaar veel — of weinig — voorafstort?

Ofwel zal men een volstrekte ongelijkheid tussen vrije beroepen huldigen; ofwel zal men een stelsel invoeren dat niets meer zal uit te staan hebben met een werkelijke voorafbetaling van belasting op werkelijk geïnde erelonen.

Dit alles, uitsluitelijk en alleen, wegens het noodzakelijk verband dat de administratie, *ten onrechte*, wil leggen tussen gelijkstelling en voorafbetaling.

En daardoor ook belooft dit stelsel wel een *theoretische oplossing* te bezorgen, maar dreigt het tevens voor de meeste titularissen van vrije beroepen *practisch onbruikbaar* te blijven.

Laten wij nu eindelijk nagaan of er een billijk, redelijk en eenvoudig stelsel kan gevonden worden.

Hierop kan zonder aarzelen «ja» geantwoord worden.

Welk is thans het brutaal verschil tussen degene die een vrij beroep uitoefent en de loontrekkende?

De eerste betaalt zijn belasting meestal slechts op het einde van het dienstjaar.

De loontrekkende betaalt hoofdzakelijk de belasting op zijn bedrijfsinkomsten geleidelijk en evenredig van in het begin tot op het einde van het voorgaande jaar; gemiddeld genomen mag men dus zeggen, betaalt hij zijn belasting in het midden van het jaar dat het dienstjaar voorafgaat.

Welk is het geldelijk gevolg van dit verschil?

Tussen de titularis van een vrij beroep en de loontrekkende: dat de druk van belasting voor de loontrekkende hoger is met een bedrag gelijk aan de intrest op de hoofdsom van de belasting gedurende een termijn van één jaar tot één jaar en half.

Tussen de titularis van een vrij beroep en de Staat: dat de Staat van de loontrekkende het bedrag van de hierboven beschreven intresten meer ontvangt.

Hoe nu een praktische gelijkheid herstellen tussen loontrekkende en vrij beroep?

1) *Wat de belasting betreft*: gelijkstelling van regime: geen opcentimes meer ten laste van de vrije beroepen, die ook niet door de loontrekkenden worden gedragen.

2) *Wat de betaling betreft*:

voor de loontrekkenden: afhouding aan de bron;
voor de vrije beroepen:

a) aanrekening van intrest op de hoofdsom vanaf 1 Juli van het jaar dat het dienstjaar voorafgaat, onverschillig of er gebruik gemaakt wordt van de mogelijkheid van littera b. hierna;

b) vrijheid voor de vrije beroepen in de loop van het jaar dat het dienstjaar voorafgaat, te allen tijde, alle voorafbetalingen te doen, met dien verstande dat hierop dezelfde rentevoet wordt toegepast, en in zoverre de stortingen de hoofdsom van de later verschuldigde belasting niet overtreffen.

Door dit stelsel betaalt de titularis van een vrij beroep aan de Staat even vlug en juist evenveel als de loontrekkende; bovendien blijft hij vrij in het regelen van zijn voorafbetalingen, die hij kan aanpassen bij het werkelijk innen van zijn erelonen.

Dit stelsel is eenvoudig; de toepassing ervan kan voor de administratie geen verwickelingen medebrengen, of alleszins veel minder dan zij soms bij het toepassen of berekenen van de belastingen ingevoerd heeft.

Voor de vrije beroepen zal het allereerst ietwat eigenaardig voorkomen, dat rente wordt aangerekend op een belastingssom die nog niet gevestigd is; maar men bedenke dat dit toch het geval is met alle loontrekkenden en bezoldigenden. Men bedenke tevens dat het mogelijk is, aan het aanrekenen van rente te ontsnappen door voorafbetalingen die gelijk staan met afhoudingen aan de bron. Men bedenke vooral dat de geringe last van de aangerekende rente de losprijs moet zijn voor het vestigen van volledige gelijkheid van belastingvoet, gelijkheid die dan, om geen enkele reden, verder kan geweigerd worden.

Alfred RAPORT,
Advocaat te Leuven.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 8 September 1949.

Voorzitter: M. Wouters.

Raadsheer Verslaggever: M. Vandermersch.

Advocaat-Generaal: M. Janssens de Bisthoven.

Rechten van de verdediging. — Indienen van nota's en bijvoeging van stukken aan de bundel na sluiting der debatten. — Verbreking.

Wanneer de Heer Auditeur-Generaal en de burgerlijke partij, na het sluiten der debatten doch vóór de uitspraak van het arrest, nota's en documenten hebben overgelegd, die nieuwe middelen bevatten over de punten der betichting, en het niet blijkt dat deze

stukken vóór de uitspraak van het arrest aan de betichte werden medegedeeld, worden de rechten van de verdediging geschonden en dient het arrest van het Militaire Hof verbroken te worden.

Ofwel had de heropening van de debatten dienen bevolen te worden, ofwel had er in het arrest uitdrukkelijk dienen verklaard te worden dat het Hof geen rekening heeft gehouden met de neergelegde stukken.

Van den Maegdenberg t/ Belgische Staat, Jacobs, Bril.

Gelet op het bestreden arrest gewezen door het Militair Gerechtshof op 15 Maart 1949;

Over het eerste middel van verbreking: schending van de artikelen 153, 190, 210 en 211 van het Wetboek van Strafrechtspleging, 144 der wet van 18 Juni 1869 op de rechterlijke inrichting en 133 van de wet van

15 Juni 1899 en schending der rechten van verdediging, doordat, bij de bundel gevoegd werden, na de sluiting der debatten en de inberaadstelling der zaak door het Krijgshof, verschillende documenten geïnventarieerd onder de nummers 45 tot 49, te weten, nota's door de Heer Auditeur Generaal en door de burgerlijke partijen Jacobs Gerard en Bril Alexander opgesteld bevattende nieuwe middelen over al de punten van de betichtingen, en bovendien een plan van de gemeente Zandvliet en twee kopijen van Duitse bescheiden, dit alles zonder dat uit de bundel blijkt dat ze aan eiser in verbreking regelmatig werden medegedeeld, en dan wanneer eiser, in afwezigheid van heropening van de debatten niet bij machte is geweest de inhoud ervan te bekampen of te beantwoorden:

Overwegende dat, luidens het proces-verbaal van de terechtzitting van het Militair Gerechtshof van 23 Februari 1949, de debatten op deze datum gesloten werden verklaard, en dat blijkt uit de stukken van de procedure dat, werkelijk, na deze datum, namens de burgerlijke partijen Jacobs en Bril aan de Heer Voorzitter van het Militair Gerechtshof een nota waarbij een plan der gemeente Zandvliet en twee kopijen van Duitse bescheiden waren gehecht, op 25 Februari 1949 werden overhandigd, en door het Openbaar Ministerie op 26 Februari 1949 een nota in antwoord op aanleggers besluiten, dat deze stukken bij de bundel werden gevoegd;

Overwegende dat, — wat betreft de nota van het Openbaar Ministerie, welke, naar luid van het verzendingsschrift gericht naar de Voorzitter van het Militair Gerechtshof, de besluiten beantwoordde door aanlegger neergelegd, — niet blijkt dat deze nota vóór de uitspraak van het arrest aan aanlegger werd medegedeeld, noch zelfs dat aanlegger kennis zou hebben gehad van de neerlegging dezer nota;

Overwegende dat geen heropening der debatten werd bevolen om aan aanlegger toe te laten kennis ervan te nemen, en dat uit de bewoordingen van het arrest niet kan worden afgeleid dat het Hof geen rekening zou hebben gehouden van bedoelde nota, vermits het arrest verwijst naar de stukken zonder nadere bepaling;

Overwegende dat het arrest aldus de wetsbepalingen heeft geschonden die in het middel worden aangewezen;

Overwegende dat de verbreking van de beslissing over de publieke vordering, de verbreking medebrengt van de beslissing over de burgerlijke vorderingen;

Om die redenen:

Verbreekt het bestreden arrest;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van het Militair Gerechtshof en dat melding er van zal gemaakt worden op de kant der vernietigde beslissing;

Veroordeelt de burgerlijke partijen tot de kosten;

Verwijst de zaak naar het Militair Gerechtshof anders samengesteld.

NOOT: Het is wel verbazend te moeten vaststellen hoe vaak het Hof van Verbreking nog dient tussen te komen in gevallen, waarin de rechten der verdediging geschonden werden, door neerlegging van bescheiden na de sluiting der debatten.

Het is vanzelfsprekend dat het bij de bundel voegen van stukken betreffende een bijkomend onderzoek, zonder dat deze door de verdediging konden tegengesproken worden, steeds door de verbreking gevolgd werd (zie arresten d.d. 21-6-86, Pas. 86, I, 271; 3-7-05, Pas. 05, I, 287; 7-1-07, Pas. 07, I, 83; 7-4-43, Pas. 43, I, 130). Het dient natuurlijk bewezen te zijn, dat de bijvoeging geschiedde na het sluiten der debatten, (zie

arrest d.d. 6-1-43, Pas. 43, I), buiten weten der verdediging, (zie arrest d.d. 5-1-31, Pas. 31, I, 29) en dat de rechter het stuk gekend heeft (zie arrest 9-11-31, Pas. 31, I, 283).

Ook de neerlegging van een verslag van deskundigen (zie arrest d.d. 4-7-32, Pas. 32, I, 224/2^e), van een inschrijving in het handelsregister (zie arrest d.d. 5-2-34, Pas. 34, I, 163), van publicaties in dagbladen (zie arrest d.d. 3-1-49, Pas. 49, I, 10) gaf aanleiding tot verbreking. Dit was niet het geval, wanneer het de bijvoeging betrof van bijlagen van een verslag (zie arrest 2-5-39, Pas. 31, I, 219), noch deze van een bescheid, reeds vermeld in een regelmatig in de bundel berustend stuk (zie arrest 18-3-29, Pas. 29, I, 133).

Maar betwistingen dagen het meest op naar aanleiding van de overmaking van briefwisseling (zie arresten dd. 14-5-34, Pas. 34, I, 279 en 23-7-34, Pas. 34, I, 319) en vooral wegens de nederlegging van nota's na de sluiting der debatten. Dit gaf aanleiding tot verbreking volgens schending der rechten der verdediging o.a. op 6-7-36, Pas. 36, I, 336; 23-1-39, Pas. 39, I, 40; 30-1-40, Pas. 40, I, 25; 25-4-49, R. W. 49-50, col. 153; ook bovenvermeld arrest.

Nochtans werd geoordeeld dat er geen schending was wanneer de nota's geen nieuwe argumenten bevatten (zie arresten d.d. 21-12-38, Pas. 38, I, 399 en 16-5-39, Pas. 39, I, 247).

Evenmin wanneer de nota beantwoord was geworden (zie arrest d.d. 29-11-43, Pas. 44, I, 83) of wanneer de nota neergelegd werd ter beantwoording van een door de partij zelf laattijdig neergelegde nota (zie arrest d.d. 13-1-43, Pas. 43, I, 21).

De neerlegging der bundels na het sluiten der debatten, die minstens als een betreurenswaardige gewoonte dient te worden bestempeld, kan aanleiding geven tot moeilijkheden (zie arrest d.d. 6-12-37, Pas. 37, I, 369).

Wanneer nieuwe bescheiden worden overgelegd, na de sluiting der debatten, zal de rechter voorzichtig handelen door ofwel de heropening der debatten te bevelen ofwel deze stukken uitdrukkelijk of impliciet uit de debatten te weren (zie arresten d.d. 20-6-39, Pas. 39, I, 325, en 8-7-40, Pas. 40, I, 187).

In alle geval dient het bewijs der mededeling van de nieuwe stukken aan de andere partijen, bij de bundel te worden gevoegd.

Dit moge ook in feite geschied zijn, het Hof kent slechts de stukken die overgelegd worden. J. P.

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 16 Mei 1949.

Voorzitter: M. Louveaux.

Raadsheer-Verslaggever: M. Connart.

Eerste Advocaat-Generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Epuratie. — Bevoegdheid van de belanghebbende om de Krijgsauditeur te dagvaarden, indien deze en de Procureur des Konings in gebreke blijven het door belanghebbende ingesteld « verzet » vóór de Rechtbank te brengen.

Indien het « verzet » overeenkomstig art. 4 van het Epuratiebesluit 1945 door de persoon, wiens naam op de epuratielijst is geplaatst, aan de Krijgsauditeur « betekend », noch door de Krijgsauditeur, noch door de Procureur des Konings voor de Rechtbank is gebracht, is de belanghebbende bevoegd de Krijgsauditeur vóór de Rechtbank te dagvaarden ten einde over het « verzet » te horen beslissen.

Cornut, Armand t/ de Procureur-Generaal bij
het Hof van Beroep te Brussel.

Gelet op het bestreden arrest, de 20 November 1948
gewezen door het Hof van Beroep te Brussel;

Over het enig middel: schending van de artikelen
4 van het Besluit-Wet d.d. 19 September 1945 en van
de wet van 14 Juni 1948 betreffende de epuratie in
zake burgertrouw, van de artikelen 75, 79, 80 van het
Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering;

doordat het bestreden arrest ten onrechte beslist
heeft, dat de vordering, waarbij de aanlegger de
Krijgsauditeur te Brussel vóór de Rechtbank van
eerste aanleg gedaagd had, ten einde te statueren
over de waarde van zijn verzet tegen zijn inschrijving
op de lijst der incivieken, hic et nunc niet ontvanke-
lijk was, zulks terwijl de verzetter bevoegd is, in geval
dit verzet door de Krijgsauditeur of door de Procu-
reur des Konings niet vóór de Rechtbank van eerste
aanleg gebracht wordt, te handelen zoals hij het in
casu deed;

Overwegende dat uit de vaststellingen van het
bestreden arrest blijkt, dat de aanlegger, door de
Krijgsauditeur te Brussel de 11 October 1947 op de
lijst ingeschreven, voorzien bij artikel 4 van het
Besluit-Wet dd. 19 September 1945, verzet aantekende
tegen deze inschrijving overeenkomstig voormeld
artikel 4; dat, wijl de Krijgsauditeur noch de Procu-
reur des Konings het verzet vóór de Rechtbank van
eerste aanleg gebracht hebben, aanlegger de Krijgs-
auditeur voor de Rechtbank dagvaardde om het ver-
zet ontvankelijk en gegrond te horen verklaren;

Overwegende dat het betreden arrest beslist heeft,
dat deze vordering niet ontvankelijk was om de enige
reden, dat de aanlegger niet bevoegd was om de zaak
bij de rechtbank aanhangig te maken, daar voormeld
artikel 4 beschikt dat het verzet vóór de Rechtbank
van eerste aanleg gebracht wordt door de Krijgs-
auditeur of door de Procureur des Konings;

Overwegende dat uit het verslag aan de Regent, dat
het Besluit-Wet van 19 September 1945 voorafgaat,
blijkt dat de verzetter, die zijn verzet aan de Krijgs-
auditeur overeenkomstig artikel 4 van genoemde
Besluit-Wet betekent, «een voorziening vóór de
Rechtbank wordt gebracht», en indien naar luid van
artikel 4 der wet van 14 Juni 1948, de voorziening
«door de Procureur des Konings vóór de Rechtbank
gebracht wordt», deze bepalingen als voorwerp heb-
ben het Openbaar Ministerie, wettelijke tegenstander
van de verzetter, met de vaststelling der zaak te
belasten; dat men daaruit niet zou kunnen afleiden
dat de verzetter, indien het openbaar Ministerie dit
niet doet, zelf dergelijke vaststelling niet kan uit-
lokken en aan de Rechtbank vragen zijn voorziening
te onderzoeken en daarover te beslissen;

Overwegende inderdaad dat, wanneer een partij
een vordering of een rechtsmiddel voor een rechts-
college instelt, het van de tegenpartij niet kan afhan-
gen of de rechter al dan niet van deze vordering
of van deze voorziening kennis neemt;

Overwegende dienvolgens dat het middel gegrond is;

Om die redenen:

Verbreekt het bestreden arrest;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven
worden op de registers van het Hof van Beroep te
Brussel en dat melding er van zal gemaakt worden
op de kant van de vernietigde beslissing;

Verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te Gent;
Legt de kosten ten laste van de Staat.

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 26 Mei 1949.

Voorzitter: M. Louveaux.

Raadsheer-Verslaggever: M. Connart.

Eerste Advocaat-Generaal: M. Hayoit de Termicourt.

**Verjaring van het recht tot strafvordering. — Stuiting
door art. 1 van het wetsbesluit van 29 April 1943. —
Onvoldoende vermelding van de data der feiten in
telastlegging. — Cassatie.**

*Artikel 1 van het wetsbesluit van 29 April 1943 heeft
niet met terugwerkende kracht de verjaring ge-
schorst van de strafvordering wegens de daarin
bedoelde misdrijven; voormeld artikel houdt geen
bepaling in van dergelijke strekking en stuit de
verjaring van het recht tot strafvordering slechts
vanaf de inwerkingtreding van het Wetsbesluit.*

*Daar de te lastleggingen, behalve de vermelding,
dat de feiten gepleegd werden «tussen de 10 Mei 1940
en de 26 October 1942», niet nader de dag bepalen,
waarop de feiten gepleegd zijn, verkeert het Hof
van Verbreking in de onmogelijkheid na te gaan, of
op de dag van de uitspraak van het bestreden arrest
het recht tot strafvordering al dan niet door ver-
jaring vervallen was.*

Starck Gustave.

Gelet op het bestreden arrest, de 24 December 1948
gewezen door het Militair Gerechtshof zetelende te
Brussel;

Over het enig middel: schending van de artikelen
97 der Grondwet, 21, 22, 23, 26 der wet d.d. 17 April
1878, bevattende de voorafgaande titel van het Wet-
boek van Rechtspleging in strafzaken, van het Besluit-
Wet d.d. 29 April 1943, doordat het bestreden arrest,
een correctionele straf ten laste van aanlegger uit-
sprekende, hem veroordeelt wegens wanbedrijf dat
voor meer dan 3 jaar zou gepleegd geweest zijn, ver-
klarende «dat de verjaring van de publieke vordering
bij toepassing van het Besluit-Wet d.d. 29 April 1943
geschorst werd vanaf 26 October 1942, tot op 8 Mei
1943, en daarna regelmatig gestuit werd, namelijk
door de ondervraging van de verdachte, waartoe de
Krijgsauditeur de 8 October 1946 is overgegaan, zulks
terwijl meer dan drie jaren verlopen zijnde tussen de
8 Mei 1943, datum waarop, naar het arrest, de schor-
sing van de verjaring heeft opgehouden en de onder-
vraging van 8 October 1946, het bestreden arrest
moest vaststellen dat de verjaring verkregen was of
ten minste niet vaststelt dat ze het niet was noch
waaron;

Overwegende dat de aanlegger wegens inbreuken
op de artikelen 115, 116 en 123bis van het Strafwet-
boek tot een enkele straf van 4 jaar gevangenis ver-
oordeeld werd;

Overwegende enerzijds dat het arrest ten onrechte
beslist, dat het Besluit-Wet van 29 April 1943, art. 1,
als uitwerksel gehad heeft met terugwerkende kracht
de verjaring te schorsen van de publieke vordering
betreffende de misdrijven welke het bedoelt; dat
voormeld artikel geen bepaling van dergelijke aard
behelst en de verjaring van de publieke vordering
slechts stuit vanaf de inwerkingtreding van het
Besluit-Wet;

Overwegende anderzijds dat de ondervraging van
de aanlegger op 8 October 1946 de verjaring van de
publieke vordering slechts geldig heeft kunnen stuiten,
indien tussen deze datum en die van de misdrijven
geen termijn is voorbijgegaan, die drie jaren te boven

gaat, vermeerderd met de duur van de schorsing ontstaan door het Besluit-Wet van 29 April 1943;

Dat de ten laste van aanlegger gehandhaafde betichtingen vermelden, dat de inbreuken gepleegd werden « tussen de 10 Mei 1940 en de 26 October 1942 », dat behoudens twee feiten « in October 1940 en in begin van 1941 » gepleegd, het arrest zich er van onthoudt nader de datum te bepalen, waarop de inbreuken gepleegd werden;

Dat het Hof aldus in de onmogelijkheid verkeert na te gaan of op de dag, waarop het bestreden arrest uitgesproken werd, de publieke vordering ja dan neen bij verjaring vervallen was;

Dat het arrest dienvolgens de in het middel bedoelde wetsbepalingen geschonden heeft;

Om die redenen :

Verbreekt de bestreden beslissing voor zoveel ze de aanlegger veroordeelt;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van het Militair Gerechtshof en dat melding er van zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Laat de kosten ten laste van de Staat;

Verwijst de zaak naar het Militair Gerechtshof anders samengesteld.

NOOT: Het wetsbesluit van 29 April 1943 is een voorbeeld van slordige en gebrekkige oorlogswetgeving; wij bedoelen nu niet de strekking van het besluit, doch de redactie daarvan.

Het besluit bepaalt, dat de verjaring van het recht van strafvervolgung ten aanzien van de daarin bedoelde strafbare feiten « gestuit » wordt (« est interrompue ») tot op de dag van de algehele bevrijding van het nationale grondgebied.

Zoals de Procureur-Generaal bij het Hof van Beroep te Gent, de heer Herman Bekaert, in een noot onder het wetsbesluit in zijn « Code du Conseil de Guerre » (2^e druk, blz. 112) terecht heeft opgemerkt, is de stuiting van de verjaring het gevolg van een « stuitende handeling » d.w.z. van een handeling van de bevoegde overheid, waaruit haar bedoeling blijkt om de strafvervolgung in te stellen. De stuiting werkt onmiddellijk en bepaalt het vertrekpunt van een nieuwe wettelijke verjaringstermijn. « Stuit » nu het Wetsbesluit, zoals in de tekst staat, dan is met de inwerkingtreding van het Besluit de nieuwe verjaringstermijn begonnen te lopen. Zulks is echter niet de bedoeling van de besluit-wetgever geweest blijkens de in strijd met het wezen zelf van de stuiting gekozen formulering: « de verjaring... wordt gestuit tot op de dag... » (« ...la prescription... est interrompue jusqu'au jour... ») Een stuiting dus met voortdurende werking! Wat de steller van het wetsbesluit vermoedelijk bedoeld heeft, is dat het besluit de verjaring zou stuiten en dat de aanvang van de nieuwe verjaringstermijn zou opgeschort worden tot op de dag van de algehele bevrijding van het grondgebied. Dat is de verklaring, die Bekaert in zijn bovenvermelde noot geeft en die ook is aanvaard in bovenstaand cassatie-arrest. Zodoende leest men het wetsbesluit alsof het de combinatie van een stuiting en van een schorsing inhield. Om dit uit de tekst te lezen moet men echter een uiterste toegeeflijkheid betonen, die geen enkele taalleraar zou hebben tegenover het opstel van een leerling van het middelbaar onderwijs. Immers, het woord « schorsing » of « opschorting » komt nergens voor in het wetsbesluit.

Zoals het Hof van Verbreking het besluit opvat, krijgen wij dus het volgende stelsel: de termijn, verlopen vanaf de dag, waarop het feit gepleegd is, tot op de dag van de inwerkingtreding van het Wets-

besluit van 29 April 1943, zijnde 8 Mei 1943, dag van de publicatie in het Staatsblad, moet worden gevoegd bij de termijn, verlopen vanaf 15 Februari 1945 — dag van de algemene bevrijding — (Besluit van de Regent d.d. 18 September 1945) tot op de dag van de stuitende daad der bevoegde overheid, om te bepalen of het recht van strafvordering al dan niet door verjaring vervallen is. Stel een wanbedrijf gepleegd op 5 Juni 1940; een daad van vervolging door het O. M. verricht op 30 Maart 1945 heeft stuitende kracht gemist — rekening houdend met de uit het Wetsbesluit van 29 April 1943 voortvloeiende « schorsingstermijn » — daar meer dan drie jaar verlopen zijn sedert het plegen van het feit.

De steller van het wetsbesluit van 29 April 1943 heeft het verschil tussen « stuiting » (interruption) en « schorsing » (suspension) uit het oog verloren en heeft blijkbaar ook niet gedacht aan de werking van artikel 26 van de wet van 17 April 1878.

Men vergelijk ook de in dit nummer gepubliceerde twee arresten van het Hof te Gent d.d. 11 Juli 1949, waarin eveneens met het begrip « schorsing » gewerkt is.

Zie verder Krijgsraad Kortrijk, 1 April 1947, R. W. 1946-1947, 1237 e.v. met noot.

RAAD VAN STATE

3e Kamer. — 10 Juni 1949.

Voorzitter: M. Vauthier.

Raadsheren: MM. Moureau en De Bock (verslaggever).

1. Verzoekschrift. — Interpretatie door de Raad van State.
2. Buitengewone schade. — Begrip (art. 7, § 1, wet van 23 December 1946).

1. De Raad van State interpreteert het verzoekschrift.
2. Zou als buitengewone schade in de zin van art. 7, § 1, van de wet van 23-12-1946 kunnen beschouwd worden, de schade voortvloeiend uit maatregelen die verschillen van degene die alle personen treffen die dezelfde nijverheid of dezelfde handel uitoefenen.

Dandoy t/ Belgische Staat (Minister van Economische Zaken en Middenstand).

De Raad van State,...

.....

Gezien het verzoekschrift d.d. 22 November 1948, waarbij Dandoy Raymond, zich tot de Raad van State wendt om een herstelvergoeding te bekomen, die hij beraamt op 161.000 frank, « wegens schade ondergaan ingevolge de maatregelen getroffen door de Handelsdienst voor Ravitaillering, volgens beslissingen opgelegd door het Ministerie van Economische Zaken en het Ministerie van Ravitaillering »;

.....

Overwegende dat het verzoekschrift kan verklaard worden als een adviesaanvraag tot herstelvergoeding voor buitengewone schade voortvloeiend uit een maatregel door de Staat genomen;

Overwegende dat verzoeker zich beklaagt over de op hem gemaakte toepassing van maatregelen, die de koffiebranderijnijverheid en -handel reglementeren en getroffen werden door de Minister van Ravitaillering in uitvoering van de besluitwet van 22-1-1945;

Overwegende dat verzoeker niet bewijst dat hij het voorwerp is geweest van maatregelen die verschillen van degene die alle personen treffen die dezelfde

nijverheid en dezelfde handel uitoefenen; dat dien- volgens het nadeel dat hij zou ondergaan hebben niet blijkt het buitengewone karakter te hebben, vereist door artikel 7, § 1, der wet van 23 December 1946,

Is van advies :

Artikel 1 : Dat het verzoek dient verworpen te worden;

Artikel 2 : Dat de kosten, begroot op de som van 300 frank ten laste dienen gelegd van verzoeker.

RAAD VAN STATE

3e Kamer. — 24 Juni 1949.

Voorzitter : M. Vauthier.

Raadsheren : MM. Moureau en Holoye.

Advocaten : Mrs Bocken en Pierson.

1. **Rechtspleging (Raad van State).** — **Memorie van antwoord.** — **Ondertekening.** — **Afschriften niet voor eensluidend gewaarmerkt (art. 85 Procedure-Regeling).**

2. **Betwisting.** — **Dagtekening.**

3. **Administratieve voogdij.** — **Opeenvolgende vernietiging door de Koning van identieke beslissingen van een gemeenteraad.**

1. *De rechtspleging is regelmatig wanneer, bij een verzoek tot nietigverklaring van een Koninklijk Besluit, de memorie van antwoord door de minister is ondertekend.*

Zij is eveneens regelmatig, wanneer de afschriften van de memorie niet voor eensluidend zijn gewaarmerkt (zoals voorzien bij artikel 85 der Procedure-Regeling), doch hun overeenstemming met het oorspronkelijk stuk niet wordt betwist.

2. *Wanneer een besluit van de gemeenteraad door de Koning vernietigd wordt, wegens verkeerde interpretatie van een gemeentelijk reglement, en wanneer daarop de gemeenteraad opnieuw dezelfde beslissing neemt, en deze eveneens door de Koning wordt vernietigd, wegens miskenning van het eerste K.B. en krenking van het algemeen belang, dan dient dit nieuwe K.B. niet te worden beschouwd als een beslissing tot bekrachtiging van de vorige, doch als een nieuwe beslissing, die desgevallend de toepassing van artikel 58 der wet van 23 December 1946 uitsluit.*

3. *De gemeente die een identieke beslissing neemt als een vorige, die reeds door de Koning werd vernietigd, maakt inbreuk op het beginsel der administratieve voogdij.*

De vernietiging van zulke acte, op grond van artikel 87 van de gemeentewet, is geen overschrijding van macht.

Gemeente Anderlecht t/ Belgische Staat (Minister van Binnenlandse Zaken).

De Raad van State, ...

.....
Gezien het verzoekschrift van 21 December 1948 waarbij de gemeente Anderlecht, wegens overschrijding van macht, de vernietiging aanvraagt van een besluit van de Regent van 14 Juni 1947, houdende vernietiging van een beraadslaging van de gemeenteraad van Anderlecht van 6 Februari 1947;

.....
Overwegende dat een besluit van de Regent van 20 April 1946 de vernietiging heeft uitgesproken van

een beraadslaging van 13 November 1945 waarbij de gemeente Anderlecht het bedrag had vastgesteld van het pensioen verschuldigd aan een harer agenten; dat deze vernietiging was gegrond op de verkeerde interpretatie door de gemeenteraad van het gemeentelijk reglement inzake pensioenen;

Overwegende dat de gemeenteraad, de 6 Februari 1947, zonder dat een nieuw feit voorhanden was en betreffende dezelfde agent een identieke beslissing als die van 13 November 1945 nam; dat deze beraadslaging werd vernietigd bij besluit van de Regent van 14 Juni 1947; dat dit laatste besluit was gegrond op het feit dat « de gemeenteraad van Anderlecht, waar hij een soortgelijke beslissing als die van 13 November 1945 heeft genomen, geen rekening heeft gehouden met het besluit der hogere overheid en het algemeen belang heeft gekrenkt »; dat verzoekster de vernietiging aanvraagt van dit besluit, wegens overschrijding van macht;

Wat betreft de rechtspleging :

Overwegende dat verzoekster besluit tot de verwerping van de memorie der tegenpartij, omdat de afschriften niet voor eensluidend zijn gewaarmerkt zoals is vereist bij artikel 85 van het besluit van de Regent van 23 Augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de Afdeling Administratie van de Raad van State, en omdat de memorie niet ondertekend is door de Prins Regent doch enkel door een persoon, waarvan zelfs niet is gezegd dat hij de Minister van Binnenlandse Zaken is;

Overwegende dat niet wordt betwist dat de afschriften met het oorspronkelijk stuk overeenkomen; dat zij alle door de Minister van Binnenlandse Zaken zijn ondertekend; dat de rechtspleging regelmatig is;

Wat betreft de ontvankelijkheid :

Overwegende dat het verzoekschrift volgens de tegenpartij tot doel heeft de Raad van State een betwisting te doen beslechten waaraan het besluit van 20 April 1946 een einde heeft gemaakt; dat het niet ontvankelijk zou zijn krachtens artikel 58 van de wet van 23 December 1946;

Overwegende dat de verzoekster enkel de vernietiging aanvraagt van het besluit van 14 Juni 1947; dat dit besluit geen beslissing is tot bekrachtiging van het besluit van 20 April 1946 doch een nieuwe beslissing vormt; dat het verzoekschrift ontvankelijk is;

Wat betreft de grond van de zaak :

Overwegende dat de bij besluit van 14 Juni 1947 uitgesproken vernietiging enkel gegrond is op het feit dat verzoekster, waar zij de 6 Februari 1947 een soortgelijke beslissing heeft genomen als die welke bij besluit van 20 April 1946 werd vernietigd, het algemeen belang heeft gekrenkt; dat verzoekster volhoudt dat uit de vernietiging van een door haar genomen beslissing geen beperking kan volgen van het recht dat zij bezit om in algehele onafhankelijkheid uitspraak te doen indien zij geroepen is over dezelfde kwestie opnieuw te beraadslagen;

Overwegende dat in het onderhavig geval verzoekster, waar zij een identieke beslissing als de vernietigde beslissing heeft genomen, inbreuk heeft gemaakt op het beginsel der administratieve voogdij; dat de vernietiging van zulke akte op grond van artikel 87 van de gemeentewet geen overschrijding van macht is;

Overwegende dat de overige argumenten welke verzoekster inroept ter rechtvaardiging van haar verzoek tot vernietiging van het besluit van 14 Juni 1947, een critiek zijn op het besluit van de Regent van 20 April

1946; dat de vernietiging van dit besluit niet wordt aangevraagd,

Besluit :

Artikel 1 : Het verzoekschrift wordt verworpen.

Artikel 2 : De kosten ten belope van 300 frank, zijn ten laste van verzoekster.

HOF VAN BEROEP TE GENT

4e Kamer. — 11 Juli 1949.

Voorzitter : M. Van Winckel.

Raadsheren : MM. Van Hoy en Van den Abeele.

Advocaat-Generaal : M. Bohyn.

Advocaat : Mr. Vandebuerie.

Verjaring van het recht tot strafvordering. — Stuiting door het Londens Wetsbesluit van 29 April 1943. — Aanvang van de verjaring op 15 Februari 1945.

Daar verdachte op het ogenblik (19 Mei 1944), dat hij te Eisenach (Duitsland) het dubbel huwelijk aanging, als Waffen S.S. te velde stond en door die hoedanigheid aan elk ingrijpen van het Belgisch gerecht onttrokken was, werd de verjaring van het recht tot strafvordering krachtens het wetsbesluit van 29 April 1943 i.v.m. het Besluit van de Regent van 18 September 1945 gestuit tot 15 Februari 1945 en kon de na die dag aangevangen verjaringstermijn geldig gestuit worden tot 14 Februari 1948.

Du...

Verdacht van :

Door de banden van het huwelijk gebonden zijnde, met Elisabeth Cl., een ander huwelijk te hebben gesloten voor de ontbinding van het voorgaande te Eisenach (Duitsland) de 19 Mei 1944;

Daaraan schuldig verklaard, werd beklaagde, op tegenspraak, veroordeeld tot een gevangenisstraf van 3 maand en een geldboete van 200 frank, met 60 opdecimen, 1400 frank of 1 maand en in de kosten;

.....
Overwegend dat beklaagde en het openbaar ministerie tijdig en op geldige wijze in hoger beroep gekomen zijn;

Wat de verjaring aangaat :

Overwegende dat de loop der verjaring tijdig is gestuit geworden door de vordering van de heer Procureur des Konings tot verwijzing naar de correctionele rechtbank dd. 25 November 1947;

Overwegende dat weliswaar deze daad van vervolging meer dan volle drie jaar na het ten laste gelegde feit gesteld werd, maar dat de verjaring in zake slechts is begonnen lopen te rekenen van 15 Februari 1945;

Overwegende inderdaad dat beklaagde op 't ogenblik dat hij de 19 Mei 1944 te Eisenach het dubbel huwelijk heeft aangegaan, blijkens de niet betwiste meldingen der huwelijksakte, als Waffen S.S. te velde stond en door die hoedanigheid alleen toen aan elke handeling van het Belgisch gerecht was onttrokken;

Overwegende dat die onmogelijkheid van het instellen ener strafvervolging tegen beklaagde slechts een einde heeft genomen op de dag, waarop het nationale grondgebied volledig van de vijandelijke bezetting was bevrijd, zijnde op 15 Februari 1945 (Besluit van de Regent d.d. 18 September 1945);

Overwegende dat, gelet op die schorsing, de ver-

jaring dus geldig kon gestuit worden tot 14 Februari 1948;

Over de grond der zaak :

Overwegende dat door het onderzoek en bij de behandeling der zaak voor het Hof het ten laste van beklaagde gelegde feit bewezen is gebleven, zoals het door de eerste rechter als bewezen werd aangezien;

Overwegende dat de opgelegde straf rechtmatig is, uit aanmerking van de bijzondere omstandigheden der zaak als de ene voldoende en gepaste beteugeling voorkomt en dient bevestigd te worden;

Om deze redenen :

Gelet op de wetsbepalingen in het beroepen vonnis aangehaald, en gelet bovendien op art. 27 der wet van 17 April 1878, de B. W. van 29 April 1943 en art. 24 der wet van 15 Juni 1935, door de Heer Voorzitter aangeduid;

Het Hof, rechtdoende op tegenspraak :

Ontvangt het hoger beroep van beklaagde en van het openbaar ministerie :

Er op beslissend;

Bevestigt het beroepen vonnis in al zijn beschikkingen en veroordeelt beklaagde in de kosten van het hoger beroep.

NOOT : Verg. in dit nummer een arrest van dezelfde datum van hetzelfde rechtscollege, alsook een arrest van het Hof van Verbreking d.d. 26 Mei 1949, met noot.

HOF VAN BEROEP TE GENT

4e Kamer. — 11 Juli 1949.

Voorzitter : M. Van Winckel.

Raadsheren : MM. Lagae en Van den Abeele.

Advocaat-Generaal : M. Bohyn.

Advocaat : Mr. Cammaerts.

Verjaring van het recht tot strafvordering. — Niet-toepasselijkheid van het Besluit nr. 7 van de w.n. Secretaris-Generaal van Justitie d.d. 1 Augustus 1940 en evenmin van het Londens wetsbesluit van 29 April 1943.

Het Besluit n° 7 van de w.n. Secretaris-Generaal van Justitie d.d. 1-8-1940 mist in casu toepassing, daar dat besluit slechts hen betreft, die bij de vlucht van de bevolking voor de invallende vijandelijke legers 's Rijks grondgebied hebben verlaten, terwijl verdachte zich toen reeds sedert geruime tijd in het buitenland bevond.

Het Wetsbesluit van 29 April 1943 is niet van toepassing, omdat het onderzoek tegen of de vervolging van verdachte niet onmogelijk werd gemaakt noch belemmerd of vertraagd wegens de bezetting van het Belgisch grondgebied door de vijand en het Openbaar Ministerie alleen daarom niet vroeger heeft ingeroepen, dewijl het bestaan van het misdrijf binnen de verjaringstermijn niet te zijner kennis was gekomen.

V. R...

Verdacht van :

Door de banden van het huwelijk gebonden zijnde, een ander huwelijk te hebben gesloten voor de ontbinding van het voorgaande, te Portsmouth (Engeland) op 5 April 1941;

Daarvan schuldig verklaard, werd beklaagde op tegenspraak verwezen in een gevangenisstraf van 3 maand en in de kosten;

Overwegende dat beklaagde en het openbaar ministerie tijdig en geldig in hoger beroep gekomen zijn;

Overwegende dat, waar beklaagde op 12 Februari 1947 door de raadkamer der Rechtbank van eerste aanleg te Gent onder aanneming van verzachtende omstandigheden naar de Correctionele Rechtbank werd verwezen, het feit te zijnen laste nog enkel met boetstraffen kan beteugeld worden en de strafvervolgging derhalve aan de driejarige verjaring is onderworpen;

Overwegende dat, de eerste daden van onderzoek en van vervolging in deze zaak, respectievelijk gesteld geweest zijnde in Augustus 1946 en Januari 1947 — d.i. meer dan drie jaar nadat het misdrijf gepleegd werd — zij slechts dan de verjaring zouden kunnen gestuit hebben, indien derzelver loop ondertussen ware geschorst geweest;

Overwegende dat van geen schorsing van de verjaring is gebleken;

Overwegende inderdaad dat noch het besluit n° 7 van de w.n. Secretaris-generaal van het ministerie van Justitie, d.d. 1-8-1940, noch de besluitwet van 29 April 1943 hier toepassing vinden;

Overwegende enerzijds dat naar de geest van het eerst gemelde gelegenheidsbesluit hetzelfde slechts diegene betreft, welke bij de vlucht der bevolking voor de invallende vijandelijke legers 's rijks grondgebied hebben verlaten, terwijl beklaagde zich toen reeds sedert geruime tijd in de vreemde bevond;

Overwegende anderzijds dat het onderzoek of de vervolging in deze zaak geenszins onmogelijk gemaakt, belemmerd of vertraagd is geworden wegens de bezetting van het grondgebied door de vijand; dat, zo het openbaar ministerie niet vroeger heeft ingegrepen, dit enkel hieraan te wijten is, dat het bestaan zelf van het misdrijf binnen de eerste drie jaar niet te zijner kennis is gekomen;

Overwegend dat derhalve de vervolgende partij door geen wettelijk beletsel in de onmogelijkheid gesteld geweest zijnde om tijdig te handelen, de openbare vordering door verjaring is vervallen;

Om deze redenen :

Gelet op de artikelen 22 en 26 der wet van 17 April 1878 en artikel 24 der wet van 15 Juni 1935 door de heer Voorzitter op deze terechtzitting aangeduid;

Het Hof, rechtdoende op tegenspraak;

Ontvangt het hoger beroep van beklaagde en van het openbaar ministerie;

Er op beslissende;

Doet het beroepen vonnis te niet en opnieuw rechtdoende;

Verklaart de openbare vordering vervallen door verjaring.

Laat de kosten van beide instantiën ten laste van de Staat.

NOOT : Verg. in dit nummer een ander arrest van hetzelfde rechtcollege van dezelfde datum alsook het arrest van het Hof van Verbreking d.d. 26 Mei 1949, met noot.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e kamer. — 29 December 1948.

Voorzitter : M. Heyse.

Raadsheren : M.M. Graaf de Villermont en Rutsaert.

Advocaat-Generaal : M. De Vooght.

Advocaten : Mrs Basyn en Spillemaekers.

Ingebrekestelling. — Afstand van de gevolgen daarvan door gedragingen van de schuldeiser. — Risico niet op de schuldenaar overgegaan.

Door de betekening van een vonnis is de schuldenaar in gebreke gesteld en is het risico van de te leveren zaak op hem overgegaan. De schuldeiser heeft echter van de gevolgen van de ingebrekestelling afstand gedaan doordat hij zich akkoord heeft verklaard met het verrichten van het bij het vonnis bevolen deskundig onderzoek van de te leveren zaak.

De schuldeiser, die bij het vonnis gemachtigd was zich in het bezit te stellen van de te leveren zaak en nagelaten heeft van deze bevoegdheid gebruik te maken, moet het risico dragen van het later tenietgaan van de zaak door toeval.

Belgische Staat (Minister van Verkeerswezen)
t/ Cornelis en cs.

Gezien het door de Belgische Staat ingesteld hoger beroep;

Overwegende dat dit hoger beroep ontvankelijk voorkomt;

Overwegende dat gezegd beroep er toe strekt beroepen verantwoordelijk te zien stellen voor de niet-uitvoering van hun verbintenis om een snelboot aan de Staat te leveren, terwijl zij zich, aldus beroeper, «in mora» bevonden ten tijde dat het schip ten gevolge van oorlogsomstandigheden tot zinken werd gebracht;

Overwegende dat het niet te betwisten valt, dat beroepen (in de persoon van hun rechtsvoorganger) door de betekening op 26 April 1940 van het vonnis van 15 Maart 1940 van de Rechtbank van Koophandel te Antwerpen in mora werden gesteld, welke in gebrekestelling tengevolge had het risico van het verlies van de zaak door toeval ten laste van beroepen te stellen;

Overwegende nochtans dat een inmorastelling door handelingen van de schuldeiser kan wegvallen; dat een schuldeiser hetzij uitdrukkelijk, hetzij stilzwijgend, van de in morastelling kan afzien (zie Demogue : *Traité der Obligations*, bd. VI, blz. 272-273, n° 244);

Overwegende dat zulks ter zake het geval is; dat bij ontvangst van de betekening van het vonnis van 15 Maart 1940 de verweerder een beroeper ter kennis liet brengen, dat hij bereid was het schip dadelijk naar Oostende te voeren, na voorafgaand deskundig onderzoek, laatstvermeld vonnis een deskundig onderzoek voorgeschreven hebbende; dat door schrijven van 1 Mei 1940 beroeper zich bij monde van zijn raadsman er mee eens verklaarde om aldus het deskundig onderzoek te laten geschieden; dat in deze voorwaarden de gevolgen van het tot zinken brengen van het schip tussen 15 en 19 Mei 1940 en nadien het in beslag nemen er van door de vijand, niet meer ten laste van beroepen kan gelegd worden;

Overwegende ten andere, dat beroeper door hetzelfde vonnis van 15 Maart 1940 gemachtigd werd zich in het bezit te stellen van het schip, bij gebrek aan afstand ervan door «verweerder» binnen de 24 uren van de betekening van meervermeld vonnis; dat beroeper het in deze voorwaarden slechts aan

zich zelve te wijten heeft, zo het schip nadien buiten elke fout van beroepen te loor is gegaan en deze laatsten niet aansprakelijk kunnen gesteld worden voor de hieruit gesproten schade;

Om die redenen :

Het Hof,

Gezien artikel 24 der wet van 15 Juni 1935, waarvan toepassing werd gedaan,

Gehoord de heer Advocaat-Generaal de Vooght in zijn eensluidend advies ter openbare zitting gegeven;

Rechtdoende op tegenspraak,

Ontvangt het beroep, doch verklaart het ongegrond; bevestigt dienvolgens het vonnis a quo;

Veroordeelt beroeper tot de kosten van beroep.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer bis. — 25 Mei 1949.

Voorzitter : M. Ch. Van Hal.

Rechters : MM. Verhaegen en Ceulemans.

Pleiters : Mrs. Verheyden en Rombout-De Backer.

Huur en verhuur. — Wijziging van bestemming. — Art. 43 der buitengewone huurwet niet toepasselijk op vrije beroepen.

Om een geldige wijziging tot stand te brengen in de bestemming van het gehuurde volstaat niet een gedogen vanwege de verhuurder; een geschrift of tenminste een begin van bewijs bij geschrifte, uitgaande van de verhuurder is daartoe vereist.

Art. 43 der buitengewone huurwet mag niet worden uitgebreid tot categoriën, die niet in de tekst voorzien zijn. Het is niet van toepassing op de beoefenaars van vrije beroepen.

De Roeck t/ Wouters.

Overwegende dat beroeper verder bezwaar oppert tegen het feit dat, het huis verhuurd zijnde als woonhuis, de echtgenote van beroepene er thans kinesitherapie beoefent en er turnlessen geeft;

Overwegende dat beroepene deze feitelijkheid geenszins ontkent, maar aanvoert dat beroeper dit steeds heeft gedoogd;

Overwegende dat zulk gedogen niet volstaat om een geldige wijziging in de bestemming te doen tot stand komen, waardoor beroeper gebonden zou zijn; dat integendeel, wanneer een huis verhuurd is als woonhuis, de huurder de conventionele verandering der bestemming dient te bewijzen met een geschrift of minstens met een begin van schriftelijk bewijs, uitgaande van de verhuurder (Cfr. De Page, IV, n° 781; La Haye en Vankerckhove, Les Baux à Loyer, n° 344 in fine);

Overwegende dat beroepene een dusdanig bewijs niet voorbrengt, en deze omstandigheid wel van aard is om de gebeurlijke intrekking of inkrimping der huurverlenging te beïnvloeden;

Overwegende dat beroepene artikel 43 der samengeschakelde wetten in zijn voordeel inroept;

Dat, benevens de omstandigheid dat hij geen regelmatige titel bezit om de bestemming van het gehuurde te wijzigen, voormeld artikel alleen gewaagt van het «drijven van een handel, een nijverheid of een ambacht, waarbij rechtstreeks aan het publiek verkocht wordt»;

Dat deze uitzonderingsbepaling, dewelke van openbare orde is, voorzeker limitatief moet geïnterpreteerd worden; dat, waar het mogelijk is billijkheidshalve de bewoordingen «Handel», «Nijverheid» en «Ambacht» nogal ruim te interpreteren, het nochtans niet opgaat onder die woorden ook de vrije beroepen te omvatten; dat immers de vrije beroepen geenszins vallen onder het begrip handel of nijverheid, daar het element «speculatie» er totaal vreemd aan is, terwijl anderzijds hun intellectueel karakter hen grondig onderscheidt van het begrip «ambacht»;

Om deze redenen :

De Rechtbank...

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk, en, alvorens definitief ten gronde te rechten, zegt dat er zal overgegaan worden tot een deskundig onderzoek (betreffende andere feiten...).

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer. — 8 Juli 1949.

Voorzitter : M. Stelfeld.

Rechters : MM. Derispainsel en Ceulemans.

O.M. : M. Van Hecke.

Advocaat : Mr Meeus.

Voogdij en adoptie van een Joods kind. — Samenstelling van de familieraad. — Belang van het kind.

Een familieraad, samengesteld uit drie echtparen, voldoet niet aan het voorschrift van art. 407 B. W.

Het is niet in het belang van een Joods kind, dat het zou onttrokken worden aan het gezag van het echtpaar aan wie de ouders het in 1942, toen het twee jaar oud was, hebben toevertrouwd vóór hun deportatie naar een Duits concentratiekamp, waarvan zij niet zijn teruggekeerd, terwijl het kind het bij die pleegouders steeds goed heeft gehad, hen beschouwt als zijn werkelijke ouders en de pleegvader zelf Israëliet is en derhalve geacht mag worden het vereiste begrip en de vereiste waardering te hebben voor afkomst en stam van het kind. Het zou noodlottig zijn dat kind, dat reeds aan zijn werkelijke ouders ontruikt werd, nogmaals van gezin te doen veranderen.

Ocsinberg-Vergouts t/ Rudnicki en cs.

Gezien de gedingstukken, en o.m. het uittreksel der minuten, berustende ter griffie van het Vredegerecht van het 2e kanton der stad Antwerpen dd. 15 Februari 1949, houdende beraadslaging van de familieraad betreffende Rudnicki Betty, geboren te Antwerpen op 15 Mei 1940, minderjarig kind gesproten uit het huwelijk van Szapsa Rudnicki met Seina Blecheryte;

Verder het verzoekschrift, aangeboden door Mr R. De Graef, pleitbezorger, op 2 April 1949 en strekkende tot de bekrachtiging der aanneming van voormeld kind door de 3e en 4e verweerders; ten slotte het geboekte en hieraangehechte exploit van betekening en dagvaarding, betekend door deurwaarder Raymond Vyt te Antwerpen op 18 Maart 1949.

Overwegende dat hoger bedoelde familieraad met vier stemmen tegen twee de 1ste verweerder als voorlopige voogd benoemde en als voorlopige toezienende voogd de 3e verweerder, die respectievelijk verklaarden hun ambt te aanvaarden;

Dat onmiddellijk daarna en in dezelfde beraadsla-

ging de 3e en 4de verweerders verklaarden het kind aan te nemen, waarin de raad toestemde eveneens met vier stemmen tegen twee;

Dat in beide gevallen de meerderheid bestond uit de huidige verweerders, terwijl de eisers de minderheid uitmaakten;

Dat deze beslissing er toe strekte het kind te onttrekken aan het gezag van eisers, die het op verzoek der ouders opgenomen hebben in 1942, toen het twee jaar oud was, op het ogenblik dat de ouders door de Duitsers gedeporteerd werden naar een concentratiekamp, vanwaar zij niet teruggekeerd zijn.

Betreffende de samenstelling van de familieraad :

Overwegende dat eisers opwerpen, dat de samenstelling van de familieraad onregelmatig was, omdat, ondanks hun uitdrukkelijk verzoek Mr Jean Coens, voorlopige beheerder van het vermogen der echtelingen Rudnicki-Blecheryte, niet verzocht werd om van de raad deel uit te maken;

Overwegende dat het niet-uitnodigen van één bepaald persoon, al ware zijn aanwezigheid dan ook nuttig, niet volstaat om de nietigheid van een familieraad met zich te slepen, indien zijn aanwezigheid niet uitdrukkelijk door de wet wordt voorgeschreven;

Overwegende echter dat ter zake een andere en gegronde reden van nietigheid aanwezig is, die in het belang van de minderjarige en krachtens de openbare orde ambtshalve door de Rechtbank wordt opgeworpen;

Dat de raad, alhoewel prima facie samengesteld uit zes leden, benevens de Vrederechter, immers in feite bestond uit drie echtparen, te weten: het echtpaar Rudnicki-Reens, het echtpaar Hauser-Blecheryte en het echtpaar Ocsinberg-Vergouts;

Dat waar art. 40 B.W. voorschrijft dat er zes bloed- of aanverwanten zullen opgeroepen worden, zulks ten doel heeft een zekere variëteit in de standpunten mogelijk te maken en de Vrederechter te omringen met een voldoende aantal personen, die over de nodige onafhankelijkheid beschikken ten opzichte van elkaar om elk een persoonlijke mening naar voren te brengen, en aldus een ruim licht te werpen op de situatie;

Dat zulks niet mag verwacht worden van echtelingen, die in de meeste gevallen gezamenlijk hetzelfde standpunt zullen innemen, na voorafgaandelijk overleg met elkaar, hetgeen ook in deze zaak gebeurd is;

Dat het dan ook strijdig is met de geest van de artikelen 407 en volgende B.W., en meer bepaald met de bewoordingen van art. 407 al. 2, dat een echtpaar zou deel uitmaken van een familieraad. (Verz. De Page, T. 11, nr. 114, kleine tekst), a fortiori, dat een familieraad uitsluitend uit drie echtparen zou bestaan;

Dat zulks in dit geval trouwens ten gevolge heeft dat er praktisch slechts drie verschillende leden werden opgeroepen in de plaats van zes, zoals uitdrukkelijk door de wet voorgeschreven; dat het in die omstandigheden voorzeker aangewezen was, andere personen op de roepen;

Overwegende dat bijgevolg de door deze familieraad getroffen beslissingen niet geldig genomen werden;

Het belang van de minderjarige :

Overwegende dat de minderjarige op zeer jeugdige leeftijd door haar ouders toevertrouwd werd aan eisers, die er in geslaagd zijn aan dit kind de illusie te verschaffen dat zij haar werkelijke ouders zijn;

Dat eerste eiser Israëllet is en evenals de ouders van de minderjarige naar een concentratiekamp gedeporteerd werd, waar hij de vader Rudnicki Max nog

ontmoet heeft en van waar hij behouden is teruggekeerd;

Dat in die omstandigheden alle elementen voorhanden zijn om aan te nemen dat het kind bij eisers het nodig begrip, de nodige waardering voor zijn afkomst en stam, alsmede de gewenste genegenheid en zorgen zal blijven vinden, zoals het die reeds zeven jaar lang bekomen heeft, o.m. tijdens de moeilijke en gevaarlijke oorlogsjaren;

Dat het voorzeker noodlottig zou zijn het kind, dat reeds aan zijn werkelijke ouders ontruikt werd, eens te meer van huiskring te doen veranderen; dat zulks slechts doelmatig zou zijn, indien bewezen werd dat eisers ernstig aan hun plichten tekort zijn gekomen;

Overwegende dat integendeel door een onderzoek van het Parket bewezen is dat het kind het bij eisers goed heeft en dat het er gaarne is, zodat er geen reden bestaat om het nogmaals van milieu te doen veranderen.

Om deze redenen :

De Rechtbank, rechtdoende op tegenspraak, en gehoord in openbare zitting van 17 Juni 1949 in de Nederlandse taal het eensluidend advies van de heer H. Van Hecke, Substituut van de Procureur des Konings;

Alle andere en strijdige besluiten van de hand wijzende;

Verklaard de vordering ontvankelijk en gegrond;

Zegt voor recht dat de familieraad, gehouden op 15 Februari 1949 onder het voorzitterschap van de Vrederechter van het 2e kanton alhier, niet wettelijk samengesteld was, dat de aldaar genomen beslissingen nietig zijn en in strijd met de werkelijke belangen van de minderjarige Betty Rudnicki;

Zegt voor recht dat de toestemming van de familieraad tot de aanneming van het kind door de echtelingen Rudnicki-Reens niet geldig gegeven werd;

Geeft akte aan eisers dat zij het geding schatten op meer dan 50.000 Frs wat betreft de bevoegdheid en de aanleg.

Veroordeelt verweerders tot de kosten.

NOOT. — Verg. over de voogdij van Joodse kinderen twee vonnissen van Rb. Antwerpen, 11 Juni 1948, R.W. 1948/49, 1108 en 1112.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE GENT

23 Maart 1949

Voorzitter : M. Van Hove

Rechters : MM. Serck en Noest

1. Gezag van gerechtelijk gewijsde. — Niet hetzelfde onderwerp.
2. Hypothecaire inschrijving. — Vermelding van notariële akte zonder opgave van de aard dezer akte. — Nietigheid.

1. In het geding waarin het vorige vonnis werd gegeven, was de vraag, die partijen verdeeld hield, deze, of de litigieuze hypothecaire inschrijving wegens niet vernieuwing binnen de termijn van 15 jaar vervallen was; in het thans aanhangig gemaakte geding wordt deze vraag niet meer besproken, doch de geldigheid van de inschrijving zelve betwist op grond dat artikel 83 van de Hypotheekwet niet is nageleefd. Beide gedingen hebben dus niet hetzelfde voorwerp, zodat het gezag van gewijsde niet kan worden ingeroepen.

2. *De in artikel 83, 3° van de Hypotheekwet voorgeschreven «bijzondere aanduiding» van de akte, waarbij de hypotheek wordt verleend, is niet beperkt tot de vermelding van de notariële akte, doch vereist ook de opgave van de aard dezer akte. In het onderwerpelijke geval is verzuimd te vermelden, dat het ging om huwelijksvoorwaarden en om een hypotheekrecht tot zekerheid ener schenking tussen aanstaande echtgenoten. Daar derden-verkrijgers van het bezwaarde goed door dit verzuim schade hebben geleden, is de hypotheccaire inschrijving nietig krachtens artikel 85 der Hypotheekwet wegens niet-naleving van artikel 83, 3° dezer wet.*

De Clercq t/ De Smedt.
De Smedt t/ Pede.

Overwegende dat verweerster, die voornemens was in de echt te treden met Charles Maes, op 27 December 1912 bij akte, verleden voor notaris Limpens te Aalst, haar huwelijksvoorwaarden liet vaststellen, waarbij o.m. werd bedongen, dat Charles Maes, aan zijn aanstaande echtgenote een jaarlijkse lijfrente schonk van 3.000 frank, tot zekerheid waarvan de schenker een hypotheek van 60.000 frank op zijn onroerende goederen vestigde, dat inschrijving werd genomen op 6 Januari 1913 ten kantore van hypotheeken te Gent en op 14 Januari 1913 ten kantore van hypotheeken te Dendermonde, krachtens de op 27 December 1912 voor notaris Limpens te Aalst verleden akte, inhoudende «constitutie door de heer Maes ten voordele van juffrouw De Smedt ener lijfrente van drie duizend frank 's jaars»;

Overwegende dat, staande huwelijk, Charles Maes de met hypotheek bezwaarde goederen, waarvan verscheidene gelegen in het arrondissement Gent, vervreemd heeft aan de echtgenoten De Clercq-Decoene, eisers in deze zaak;

Overwegende dat op 16 Januari 1940 Anne De Smedt een bevel liet betekenen aan de twee derden kopers, nl. Cesar De Clercq en Octille Mornie, houdende aanmaning om te betalen de som van 80.000 frank, zijnde het bedrag van de sinds haar huwelijk vervallen achterstallen van lijfrenten, op straf van de met hypotheek bezwaarde goederen te verlaten en die goederen bij dadelijke uitwinning te zien verkopen, dat de aangemaande derden-bezitters vervolgens voor deze rechtbank een vordering tot nietigverklaring van het bevel d.d. 16 Januari 1940 instelden, daartoe beweerende dat de inschrijving d.d. 6 Januari 1913 opgehouden had van kracht te zijn, omdat zij niet vóór het verstrijken van de termijn van 15 jaar, ingaand met de dag van haar dagtekening, werd vernieuwd;

Overwegende dat bij vonnis van deze Rechtbank en Kamer d.d. 16 Juni 1941 beslist werd, dat ingevolge artikel 90bis van de wet van 16 December 1851, gewijzigd door artikel 5 van de wet van 10 October 1913, uitzondering op de regelen van het vervallen der inschrijving na 15 jaar wordt gemaakt voor de inschrijvingen genomen ten behoeve van de gehuwde vrouw overeenkomstig hoofdstuk III, 1e afdeling, lid 2, van de Hypotheekwet, dus ook voor die, genomen, zoals ten processe het geval was, tot zekerheid van haar huwelijksvoorwaarden en meer bepaald voor haar lijfrente; dat de rechtbank derhalve het bevel van 16 Januari 1940 van waarde verklaarde, doch enkel tot beloop van 9.000 frank, zijnde het bedrag van drie jaar rente, waarvoor inschrijving werd genomen;

Overwegende dat, Charles Maes overleden zijnde op 21 Juli 1941, de verweerster op 10 Juni 1942, d.i.

binnen het jaar na dit overlijden, de oorspronkelijke inschrijving d.d. 6 Januari 1913 door bemiddeling van notaris Pede te Bottelaere liet vernieuwen; dat zij vervolgens op 26 November 1942 aan de echtgenoten De Clercq-Decoene een nieuw dwangbevel liet betekenen, houdende aanmaning om te betalen de sommen van 1.500 frank + 1.500 frank : 3.000 franks wegens de achterstellen, vervallen op 28 December 1941 en 28 Juni 1942; dat bij bevelschrift van de Voorzitter dezer Rechtbank d.d. 21 April 1943 notaris Heyse te Gent, aangesteld werd om over te gaan tot de verkoop bij dadelijke uitwinning van de verhypotheceerde goederen, dat dit bevelschrift aan eisers betekend werd op 23 Juni 1943;

Overwegende dat de onderhavige vordering er toe strekt, met vergoeding van schade nietig te horen verklaren het bevel d.d. 26 November 1942, alsmede het daaropvolgend presidiaal bevelschrift d.d. 21 April 1943 op grond enerzijds dat, waar de oorspronkelijke inschrijving niet vermeldde, dat het in casu ging om een bij huwelijkscontract toegestaan hypotheekrecht, zij wel degelijk na 15 jaar vervallen was, zoals overigens bleek uit de hypotheccaire staat, die vóór de verkoop door Charles Maes aan de eisers — toegestaan ter benaastiging van de werkende notaris — gelicht werd, en anderzijds, omdat de inschrijving van 10 Juli 1942 als nieuwe inschrijving en als vernieuwing van de inschrijving d.d. 6 Januari 1913 als nietig dient te worden beschouwd, immers zij als nieuwe inschrijving eerst na de overschrijving van de aankoopakte genomen werd en als vernieuwing ontoereikend was, vermits de oorspronkelijke inschrijving sinds jaren opgehouden had te bestaan en alleszins, omdat zij die oorspronkelijke inschrijving onnauwkeurig weergeeft, zodat overeenkomstig artikel 85 van de Hypotheekwet, de nieuwe inschrijving hun niet kan worden tegengeworpen;

Overwegende dat de verweerster in de eerste plaats tegen de ingestelde vordering de exceptie van het gewijsde opwerpt, spruitende uit het vonnis d.d. 18 Juni 1941; dat voor het geval de vernieuwing van inschrijving d.d. 10 Juli 1942 als nietig zou worden beschouwd, zij de notaris Pede, die met die vernieuwing belast werd, tot vrijwaring en tot vergoeding van schade in de zaak heeft geroepen;

I. — *Exceptie van het gewijsde :*

Overwegende dat in het geding, dat aanleiding heeft gegeven tot het vonnis d.d. 16 Juni 1941, de partijen verdeeld hield de vraag te weten, of de inschrijving d.d. 6 Januari 1913 vervallen was bij ontstentenis van vernieuwing binnen de termijn van 15 jaar; dat in het onderhavig geding de duur van de oorspronkelijke inschrijving niet meer wordt besproken, doch de geldigheid zelf van voornoemde inschrijving wordt betwist, op grond dat artikel 83 van de Hypotheekwet niet werd nageleefd, dat beide gedingen overigens niet hetzelfde voorwerp hebben en dat, bijaldien de stelling van de eisers mocht worden aangenomen, hieruit het voordeel van het vonnis d.d. 18 Juni 1941 voor de verweerster niet verloren zou gaan;

Overwegende anderzijds, dat de verweerster vergeefs inroept, dat de rechtbank bij haar vonnis d.d. 18 Juni 1941 niet alleen «alle andere conclusiën» heeft verworpen, doch bovendien het middel, spruitende uit de onregelmatigheid van de inschrijving d.d. 6 Januari 1913, ambtshalve had moeten opwerpen in dier voege dat, waar zij zulks niet deed, zij impliciet de geldigheid van de inschrijving heeft beaamd; dat inderdaad in de eerste plaats dient nagegaan te worden of het geschilpunt al dan niet werd uitgemaakt,

wat klaarblijkelijk in het beoogde geding het geval niet was;

Overwegende derhalve dat het opgeworpen middel elke grond mist;

II. — *Ten gronde :*

Overwegende dat naar luid van artikel 83 Hypotheekwet de borderellen, welke aan de hypotheekbewaarder dienen te worden overgelegd, o.m. moeten vermelden de bijzondere aanduiding van de akte, die de hypotheek verleent, bevestigt of erkent, en de dagtekening van die akte, terwijl ingevolge artikel 85 van diezelfde wet de niet-inachtneming van een of meer van de bij artikel 83 bepaalde vormvoorschriften, de nietigheid van de inschrijving medebrengt, wanneer daaruit enig nadeel voor derden voortspuit;

Overwegende inderdaad dat de derden, die het recht hebben de geldigheid van het door de inschrijving openbaar gemaakt recht na te gaan, er belang bij hebben de juridische aard te kennen van de akte, waaruit dat recht voortspuit; dat de « *bijzondere aanduiding* » zich niet beperkt tot de vermelding van de notariële akte, die het recht vestigt, doch bovendien de aard van de akte moet bepalen (De Page, VII, n° 754; Martou, deel 3, n° 1075; Laurent, XXXI, n° 58, Lepinois, deel IV, n° 1645);

Overwegende dat in het onderwerpelijk geval enkel de inschrijving werd vermeld ten voordele van jufvrouw De Smedt, evenwel zonder aan te duiden dat het hier om een huwelijkscontract ging en om een hypotheekrecht tot zekerheid van een schenking tussen aanstaande echtgenoten; dat zodoende, daargelaten de vraag in welk register de hypotheekbewaarder de inschrijving had moeten vermelden, het gevolg van dit verzuim was dat, toen de echtgenoten De Clercq-Decoene de bezwaarde goederen kochten, zij in de waan verkeerden, dat het hier een gewone bedongen hypotheek betrof en niet een hypotheek tot zekerheid van huwelijksvoorwaarden, wat overigens te meer klemde, daar de gebruikelijke lastenstaat, die in 1932 door de werkende notaris in het vooruitzicht van de verkoop werd gelicht, van de betwiste inschrijving geen melding meer maakte, dat derhalve waar zij klaarblijkelijk de eisers schaaft, de inschrijving d.d. 6 Januari 1913 als nietig dient te worden beschouwd;

Overwegende dat uit een en ander volgt dat het verzet tegen het dwangbevel d.d. 26 November 1942 gegrond is;

Dat, hiervan uitgaande, het nutteloos is te onderzoeken of bij de vernieuwing van de inschrijving op 10 Juli 1942 de notaris Pede enige schuld treft, vermits alleszins die vernieuwing ontoereikend was en anderzijds de inschrijving d.d. 10 Juli 1942 als nieuwe inschrijving ondoeltreffend zou zijn geweest, immers zij eerst na de overschrijving van de titel van de eisers is geschied;

Overwegende dat ten slotte van geen schade in hoofde van de eisers blijkt;

Op deze gronden,

De Rechtbank,

.....

gaat voorbij de opgeworpen exceptie van het gewijsde,

verklaart nietig : 1) het dwangbevel d.d. 26 November 1942, door de verweerster aan de eisers betekend met aanmaning om te betalen de sommen van 1.500 frank + 1.500 frank = 3.000 frank wegens de achterstellen ener lijfrente, vervallen op 23 December 1941 en 28 Juni 1942; 2) het bevelschrift van de Voorzitter dezer Rechtbank d.d. 23 April 1943;

veroordeelt verweerster om binnen de twee maand, te rekenen van af de betekening van dit vonnis, hand-

lichting van dit bevel te verlenen, verstaat dat, bijaldien de verweerster daarmede in gebreke mocht blijven, dit vonnis als handlichting zal gelden, ontzegt de eisers hun schadevergoeding en de verweerster haar eis tot vrijwaring tegen notaris Pede;

Veroordeelt verweerster tot de kosten, zowel van de hoofdvordering als die van eis tot vrijwaring.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE GENT

1e Kamer — 23 Februari 1949.

Voorzitter : M. Steyaert.

Rechters : M.M. Van Hove en Noest.

Pleiters : Mrs. Poll en J. Ronse.

Huwelijksvoorwaarden. — Geoorloofde ontbindende voorwaarde : sluiten van een tweede huwelijk.

Het beding bij huwelijksvoorwaarden, dat het daarbij door de ene echtgenoot aan de langstlevende geschonken vruchtgebruik zal ophouden met het sluiten van een tweede huwelijk door de vruchtgebruiker, is niet in strijd met de openbare orde of de goede zeden en dus geldig.

Van Acker t/ Van Welden en cs.

Overwegende dat René Van Welden op 14 Juli 1932 in het huwelijk trad met Maria Mathilda Van Acker, dat dit huwelijk op 8 November 1934 ontbonden werd door het overlijden van de vrouw, waarna Van Welden op 4 December 1946 een tweede huwelijk aanging met Martha Elisabeth Cornette;

Overwegende dat bij huwelijkscontract d.d. 7 Juli 1932 de echtgenoten Van Welden-Van Acker onder meer hadden bedongen wat volgt :

« Art. 6. — Als teken van wederzijdsche genegenheid schenken de aanstaande echtgenoten, wederkeerig en onwederroepelijk aan de langstlevende van hen, hetgeen zij onderling aannemen, het grootste beschikbaar deel in vruchtgebruik van al de goederen, roerende en onroerende, door den eerststervende na te laten, er in begrepen het vruchtgebruik op het voorbehouden deel der ouders, indien zij nog in leven zijn. De echtgenoot vruchtgebruiker zal van den dag van het overlijden van den eerststervende van zijn vruchtgebruik genieten, zijn leven durende, zonder borg noch zekerheid te moeten geven, maar zal gehouden zijn getrouwen inventaris te doen opmaken binnen de drie maand na het overlijden. Dit vruchtgebruik zal ophouden van de dag van een tweede huwelijk »;

Overwegende dat eisers vordering daartoe strekt, voor recht te horen verklaren : 1°) dat de clauseule van het huwelijkscontract dd. 7 Juli 1932, betrekkelijk het ophouden van het vruchtgebruik van af het hertrouwen van de vruchtgebruiker, geldig werd bedongen en dat mitsdien het vruchtgebruik van de eerste verweerder een einde heeft genomen op 4 December 1946, datum waarop hij een tweede huwelijk heeft aangegaan; 2°) dat de eerste verweerder zal zijn gehouden binnen de acht dagen na de betekening van het te vellen vonnis de roerende goederen, begrepen in het vruchtgebruik, aan eiser ter hand te stellen, met bepaling dat, bijaldien hij met die teruggave in gebreke mocht blijven, hij veroordeeld zal worden om aan eiser een schadeloosstelling te betalen van 175.000 fr.; 3°) dat alleszins de eerste verweerder gehouden is aan eiser een schadevergoeding te betalen

van 25.000 fr. wegens de late « afstand van het vruchtgebruik »;

Overwegende dat de eerste verweerder tegen die vordering opwerpt, dat de betwiste clausule tegen de openbare orde en de goede zeden indruist en als zodanig op grond van artikel 900 van het Burgerlijk Wetboek voor niet geschreven moet worden gehouden;

Overwegende daaromtrent dat, al pleegt te worden aangenomen, dat in bepaalde gevallen de aan een weduwnaar of weduwe opgelegde voorwaarde om niet te hertrouwen voor ongeoorloofd en ongeschreven moet worden gehouden, zodanige clausule niettemin geenszins mag worden verward met de gevallen, waarin, zoals ter zake, de eerststervende aan de langstlevende echtgenoot het vruchtgebruik van het geheel of een deel van zijn goederen schenkt of vermaakt tot op de dag, waarop de begunstigde gebeurlijk zou hertrouwen; dat dit beding, dat hoofdzakelijk tot doel heeft aan de overlevende echtgenoot dezelfde levenstandaard als vóór de ontbinding van het huwelijk te verzekeren, geen ongeoorloofd karakter vertoont, immers het geenszins het voordeel van de schenking of van het legaat met terugwerken de kracht doet verliezen, doch enkel het geschonken of gelegateerde vruchtgebruik doet ophouden, van de dag af, dat de vruchtgebruiker een nieuw huwelijk aangaat en dat het behouden van het vruchtgebruik geen verder reden van bestaan meer heeft (Kluyskens, Schenkingen en Testamenten, nr II);

dat deze opvatting overigens door de wetgever zelf werd gehuldigd, namelijk waar hij het wettelijk vruchtgebruik van de overlevende echtgenoot doet ophouden bij het aangaan van een tweede huwelijk (art. 767, par. 8 van het Burgerlijk Wetboek; vergel. mutatis mutandis art. 25 van de wet van 26 Augustus 1947 op de vergoedingspensioenen);

Overwegende voorts, dat de eerste verweerder voorbehoud heeft gemaakt om in voorkomend geval nader te concluderen ten aanzien van de gevorderde schadevergoedingen;

dat alleszins over dit gedeelte van de eis eerst uitspraak zal kunnen gedaan worden, nadat de eerste verweerder in de mogelijkheid zal zijn gesteld zijne verplichting om de roerende goederen, welke het voorwerp van het vruchtgebruik hebben uitgemaakt, aan de eiser terug te geven;

Overwegende ten slotte dat terecht de eiser de tweede verweerder tot gemeenverklaring van het vonnis in de zaak heeft geroepen;

Op deze gronden,

De Rechtbank,

Alle andere conclusies van de hand wijzende,

Verklaart geldig de clausule van het huwelijkscontract dd. 7 Juli 1932, waarbij aan de overlevende van de echtgenoten Van Welden-Van Acker, een recht van vruchtgebruik werd geschonken, met bepaling dat dit recht ophouden zou bij het aangaan van een tweede huwelijk door de vruchtgebruiker;

Verklaart voor recht, dat het aan de eerste verweerder toegekende vruchtgebruik opgehouden heeft van af de 4 December 1946, datum waarop hij een tweede huwelijk heeft aangegaan met Martha Elisabeth Cornette;

Veroordeelt de eerste verweerder om binnen de twee maand na de betekening van dit vonnis de roerende goederen, begrepen in het vruchtgebruik, aan eiser terug te geven;

Houdt de beslissing over het meer gevorderde aan; Verwijst de zaak naar de openbare terechtzitting van Woensdag, 4 Mei, om te concluderen;

Verwijst de eerste verweerder in de tot deze uitspraak gevallen kosten;

Verklaart, dat dit vonnis gemeen is aan de tweede verweerder, doch dat geen termen bestaan om het uitvoerbaar bij voorraad te verklaren.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE MECHELEN

2e Kamer. — 25 October 1949.

Voorzitter : M. Croonen.

O. M. : M. Dieudonné.

Advocaten : Mrs. Van de Werf en Smets.

Eigenhandig testament. — Niet is vereist dat de geslachtsnaam van erflater in zijn handtekening voorkomt.

Voor de geldigheid van een geheel eigenhandig door de erflater geschreven en gedagtekend testament is niet vereist, dat de geslachtsnaam van de erflater in zijn handtekening voorkomt; voldoende is dat er geen twijfel bestaat omtrent de identiteit van de schrijver en ondertekenaar van het stuk (in casu testament in vorm van brief, ondertekend « Uw broeder Joseph »).

Vercauteren en cs. t/ Vercauteren en cs.

Aangezien eisers, bij geregistreerde exploten van deurwaarders H. Heremans te Mechelen en Masschelein te Brussel, onderscheidelijk van 15 en 17 Maart 1949, de verweerdere lieten dagvaarden, ten einde hen te horen veroordelen om binnen de acht dagen der betekening van het vonnis aan de eisers af te leveren : 1° aan eerste eiser : een brillantring, een cachetring, een cravatspeld met brillant, een cravatspeld met parel, twee gouden horloges savonnette en een gouden ketting; 2° aan tweede eiser : een ring met brillant; 3° aan derde eiser een brillant-broche met saphir;

En bij gebreke dit te doen, de eisers te horen machtigen zich de vermelde voorwerpen te doen afleveren door deurwaardersambt; de verweerdere te horen verwijzen tot de kosten en het vonnis uitvoerbaar te horen verklaren niettegenstaande elk rechtsmiddel en zonder borgstelling;

Akte te horen verlenen van hun voorbehoud om desgevallend schadevergoeding te vorderen;

Aangezien de eisers laten gelden, dat bij eigenhandig testament dd. 12 Maart 1940 wijlen Vercauteren Joseph, in leven goudsmid te Mechelen en aldaar overleden op 1 December 1948, aan eerste eiser heeft vermaakt; een brillantring, een cachetring, een cravatspeld met brillant, een cravatspeld met parel, twee gouden horloges savonnette en een gouden ketting; aan tweede eiser een ring met brillant; aan derde eiser een brillant-broche met saphir;

Dat hoewel al deze gelegateerde voorwerpen als dusdanig in de nalatenschap van de erflater werden teruggevonden, verweerdere, zijnde de wettige erfgenamen van de decujus, weigeren de bij bedoeld testament vermaakte voorwerpen aan eisers af te leveren;

Aangezien verweerdere deze weigering doen steunen op de bewering dat het testament nietig is naar de vorm, daar het door de erflater niet geldig eigenhandig getekend is in de zin, bij artikel 970 van het Burgerlijk Wetboek bedoeld, vermits het slechts de voornaam draagt van de erflater, hetgeen naar de mening van verweerdere geen handtekening is;

Aangezien het bestreden testament gesteld is in de

vorm van brief, door erflater geadresseerd aan zijn broeder Albert, zijnde de eerste eiser;

Dat door verweerders niet betwist wordt, dat het stuk gedagtekend en geheel eigenhandig door de erflater geschreven is en de betwisting zich beperkt tot het al dan niet geldig zijn van de handtekening — essentieel bestanddeel van het olographisch testament — dewelke als volgt geschreven is: «Uw broeder Joseph»;

Aangezien artikel 970 van het Burgerlijk Wetboek noch de manier, noch de vorm van de handtekening bepaalt;

dat zó in principe de handtekening de familienaam van de erflater moet bevatten, het nochtans geen noodzakelijk bestanddeel ervan is; dat men aanneemt dat een testament geldig getekend is, wanneer de erflater genaamtekend heeft met een deknaam, spotnaam of kloosternaam, onder dewelke hij zeer wel bekend stond, zodat er geen de minste twijfel kan bestaan over de individualiteit van de persoon aan wie de akte wordt toegeschreven;

Aangezien in casu de handtekening, bestaande uit de voornaam alleen, voorafgegaan door het woord «uw broeder» — gebruikelijke wijze van naamtekenen van nauwe bloedverwanten in de geschriften, die zij tot elkander richten — op ondubbelzinnige wijze de erflater individualiseert en aldus de bedoeling van de wetgever werd nageleefd;

Dat dienvolgens het besproken testament geldig is;

Aangezien de bepalingen van de artikelen 2, 34, 35, 36, 37, 40, 41 der wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken werden nageleefd;

Om deze redenen:

De Rechtbank, gehoord in openbare terechtzitting de Heer Dieudonné, Substituut-Procureur des Konings, in zijn eensluidend advies, alle verdere of strijdige besluiten verwerpende, rechtdoende bij verstek tegen eerste verweerder en op tegenspraak tegen de andere verweerders, verklaart de eis gegrond; veroordeelt dienvolgens verweerders om af te leveren binnen de acht dagen der betekening van het vonnis: (.....);

En bij gebreke dit te doen, machtigen de eisers zich de vermelde voorwerpen te doen afleveren door deurwaardersambt;

Verleent akte aan eisers van het voorbehoud, dat zij maken om desgevallend schadevergoeding te vorderen.

Verleent hen daarenboven akte dat zij het geding schatten, voor wat de bevoegdheid en de aanleg betreft, op meer dan 25.000 frank voor wat ieder hunner aangaat;

Veroordeelt de verweerders in de kosten;

Zegt dat er geen redenen bestaan het vonnis uitvoerbaar te horen verklaren niettegenstaande verzet of hoger beroep en zonder borg.

Vlaamse Juristen

Abonneert U op het
RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

HOGE MILITIERAAD

3 Augustus 1949.

Voorzitter : M. Baers, raadsheer in het Hof van Beroep.
Bijzitters : Breuls de Tiecken, Luitenant-Kolonel,
Militair lid, en Velghe, lid-verslaggever.
Advocaat : Mr. Marinower.

Militie. — Vrijstelling van politieke gevangene van militaire dienst in vredestand.

De wet van 26 Februari 1947 tot regeling van het statuut van de politieke gevangene maakt een onderscheid tussen de titelvoerende politieke gevangene en de politieke gevangene, die slechts begunstigde van het statuut is. Buiten de titel en de eretekens zijn echter al de materiële voordelen voor beide categoriën dezelfde. Het wetsbesluit van 25 Juni 1946 op de militia (art. 11) ontslaat van actieve dienst in vredestand de politieke gevangenen uit de oorlog 1940-1945, met meer dan zes maanden gevangenschap; hieronder zijn begrepen zowel de titelvoerende politieke gevangenen als de rechthebbenden op het statuut.

Feibusch t/ Militieraad der Prov. Antwerpen.

Gezien de beslissing van de militieraad van de provincie Antwerpen dd. 15-4-48, waarbij de aanvraag verworpen werd om reden dat niet voldoende blijkt, dat belanghebbende minstens zes maanden in politieke gevangenschap geweest is;

Gezien de akte van betekening der bovengenoemde beslissing, gedagtekend 13-6-48;

Gezien het op 23-6-48 door de milicien regelmatig ingestelde hoger beroep;

Aangezien belanghebbende behoorlijk opgeroepen is en vertegenwoordigd door Mr. M. Marinower, advocaat te Antwerpen;

De Hoge Militieraad doet, na beraadslaging, uitspraak als volgt:

Overwegende dat vaststaat dat op 4-4-49 de Aanvaardingscommissie voor politieke gevangenen van Antwerpen, 1e Kamer, onder meer heeft beslist dat verzoeker kan genieten van het statuut van de politieke gevangene en dat hij 19 volledige maanden werd gevangen gehouden;

dat tevens werd beslist dat verzoeker geen recht heeft op de titel van politieke gevangene;

Overwegende dat uit het Verslag aan de Regent, dat de besluit-wet van 25-6-1946 voorafgaat, blijkt dat voor het toekennen van het in art. 11 dezer besluit-wet voorziene ontslag van actieve dienst in vredestand aan politieke gevangenen uit de oorlog 1940-1945 de voorwaarden dienen in acht genomen te worden tot het bekomen van de titel van politiek gevangene, zoals voorzien bij het op 8-1-46 ingediend wetsontwerp of bij het nieuwe wetsontwerp, dat zou worden ingediend met het oog op de regeling van de rechtstoestand der politieke gevangenen;

Overwegende dat volgens het wetsontwerp van 8-1-1946, door voormeld Verslag aan de Regent bedoeld, al de begunstigten van het statuut van de politieke gevangenen de titel van politiek gevangene zouden bekomen; dat het wetsontwerp van 7-8-46 in dezelfde zin werd opgesteld;

Overwegende dat weliswaar de wet van 26-2-47 tot regeling van het statuut van de politieke gevangenen niet aan al de begunstigten van het statuut de titel van politiek gevangene toekent;

Dat echter duidelijk is dat het Verslag aan de

Regent, dat de besluit-wet van 25-6-46 voorafgaat, wanneer het zich uitsprak over de voorwaarden tot het bekomen van de titel van politiek gevangene, zich onder meer steunende op de tekst van het wetsontwerp van 8-1-46, de voorwaarden heeft bedoeld, voorzien om aanspraak te kunnen maken op het statuut van de politieke gevangenen; en niet degene, die in de wet van 26-2-47 worden vereist om recht te hebben op de titel en het ereteken, voorwaarden waar geen sprake van was noch in het wetsontwerp van 8-1-46 noch in dat van 7-8-46;

Overwegende dat uit wat voorafgaat volgt dat Feibusch, Arnold, in de voorwaarden verkeert om de bepaling in te roepen van art. 11 van de besluit-wet van 25-6-46;

Om die beweegredenen :

Doet te niet de bestreden beslissing en, wijzigende, verleent aan Feibusch, Arnold, ontslag van actieve dienst in vredestand op grond van art. 11 van de besluit-wet van 25-6-46 tot wederinvoering van het normale militiestelsel.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE ANTWERPEN

9e Kamer. — 9 Maart 1949.

Voorzitter : M. de Preter.

Rechters : MM. Deripaincel en Carsau.

O. M. : M. Van Hoylandt.

Advocaat : Mr. Holvoet.

Verlating van familie. — Toepasselijkheid van artikel 391 bis W.v.S. bij niet-nakoming van de uitspraak van de Voorzitter der Rechtbank krachtens artikel 214 j B.W.

Voor de toepasselijkheid van art. 391bis W. v. S. is een uitspraak van de voorzitter der rechtbank op grond van art. 214j B.W. voldoende.

Ofschoon art. 214j B.W. niet uitdrukkelijk vermeld wordt in lid 2 en 3 van art. 391bis W. v. S., zo valt het toch mede onder het toepassingsgebied van laatstgenoemd artikel; inderdaad, indien art. 391bis W. v. S. alleen toepasselijk zou zijn op de in het tweede en derde lid vermelde artikels, dan zou het eerste lid overbodig zijn wat onaanneemlijk is. Daar art. 214j B. W. de strekking heeft om het effectief nakomen van de hoofdverplichting van de onderhoudsplichtige te bevorderen, mag de verzoekende echtgenoot door het gebruik maken van de hem bij dit artikel toegekende bevoegdheid niet in een nadeliger toestand worden geplaatst en moet derhalve de strafrechtelijke sanctie van artikel 391bis W. v. S. toepasselijk zijn.

Het in art. 214j B. W. bedoelde « hulpgeld » moet ten deze gelijk worden gesteld met het door art. 391bis W.v.S. gesanctioneerde « onderhoudsgeld », hetgeen ook blijkt uit het betrekken van art. 340c B.W. (betr. kraamkosten en onderhoudskosten van de moeder gedurende vier weken) binnen het toepassingsgebied van art. 391bis W.v.S. (Zie het 2° lid).

O. M. t/ Saenen.

Aangezien betichte bij bevel van de Voorzitter der Rechtbank, op 7 Oogst 1948 gegeven in toepassing van art. 214j B.W., verwezen werd om aan zijn vrouw en de twee kinderen een hulpgeld van 5.000 frank per maand te betalen gedurende zes maanden, aanvang nemende op 7 Augustus 1948;

Aangezien betichte slechts gedurende de twee eerste

maanden aan deze gerechtelijk opgelegde beslissing heeft voldaan, om dan bij verder aandringen zijner vrouw voor de bevoegde rechtsmacht vermindering van dit hulpgeld te vragen, welk verzoek echter afgewezen werd;

Aangezien betichte voorhoudt dat een op voet van art. 214j B.W. toegekend hulpgeld niet binnen het toepassingsgebied zou vallen van art. 391bis S. W. B.;

Overwegende nochtans dat slechts tegenover de aarzelingen der rechtspraak de wetgever het in 1928 ingevoerde principe nopens de familieverlating trapswijze in 1931 en 1939 toegelicht heeft, zodat thans bij name in de tweede alinea van art. 391bis W. v. S. zes artikels van het B. W. genoemd worden, welke de toepassing van art. 391bis eveneens kunnen te weeg brengen, terwijl in een volgend lid art. 214b B. W. als maatregel van uitvoering hieraan ook toegevoegd werd;

Overwegende weliswaar dat art. 214j B. W. niet uitdrukkelijk vermeld wordt in deze opsomming, doch dat deze niet-vermelding geenszins beduiden kan, dat dit artikel uitgeschakeld zou zijn uit de toepasselijkheid van bedoelde strafrechtelijke bepaling;

Dat inderdaad, zo die strafrechtelijke bepaling enkel toepasselijk zou zijn op de artikels, vermeld in het tweede en derde lid van art. 391bis S. W. B., het eerste lid als totaal overbodig dient te worden beschouwd, wat onaanneembaar is, tenzij men hetzelfde aanziet als slaande op de principes, gevestigd in de artikelen 203, 212 en 214a B. W. (vroeger 214 B. W.), wat alléén aan dit lid een zin geven kan;

Overwegende dan ook dat waar principieel de artikelen 202, 212 en 214a B. W. hunne strafrechtelijke sanctie krijgen in art. 391bis W. v. S. 1° lid, art. 214j B. W., dat het snel en effectief nakomen dezer hoofdverplichtingen in de hand moet werken, in die zin zelfs dat het in het belang van een nog bereikbare huishoudelijke vrede de publiciteit van een gewone dagvaarding en terechtzitting met de hieraan verbonden ergerende gevolgen uitschakelt, vanzelfsprekend (wilt de verzoekende echtgenoot in geen nadeliger toestand mag geplaatst worden), strafrechtelijk ook gesanctioneerd moet worden door art. 391bis S. W. B. wanneer het een onderhoudsuitkering betreft;

Overwegende dat het verder ook verkeerd zou zijn voor te houden dat, vermits art. 391bis W. v. S. van een onderhoudsgeld spreekt, het hulpgeld, door een bevel krachtens art. 214j B. W. toegekend, de kenmerken zou ontberen van een onderhoudsgeld, zoals bedoeld in art. 391bis S. W. B.;

Dat inderdaad meergenoemd art. van het W. v. S. ook uitdrukkelijk art. 340c B. W. aan zijn toepassingsgebied onderwerpt, terwijl er toch bezwaarlijk van een onderhoudsgeld kan gewaagd worden ten aanzien van de hierin voorziene kraambedkosten en vier weken verpleging;

Overwegende bijgevolg dat voor de toepasselijkheid van art. 391bis W. v. S. noch de toelichtende opsomming van een stel artikels van het B. W. noch de gebezigde uitdrukking « onderhoudsgeld » de uitschakeling van art. 214j W. B. uit dit toepassingsgebied rechtvaardigen;

Overwegende evenwel dat betichte niet vrijwillig in gebreke is gebleven de vervallen en vereiste termijnen van het onderhoudsgeld te betalen;

Om deze redenen :

De Rechtbank spreekt betichte vrij en stelt hem buiten vervolging zonder kosten.

NOOT : Verg. Hof van Verbreking 14 Juni 1949, R.W. 1949-1950, 249 e.v.

VREDEGERECHT TE LEDEBERG

25 Augustus 1949.

Rechter : M. Vanderstraeten.

Advocaten : Mrs. J. Ronse en Duchene.

Huur en verhuur. — De huuropzegging is vormvrij. — Werking van de tegen een te vroege datum gedane opzegging. — Invaliditeit van de verhuurder is geen grond van intrekking van huurverlenging.

De opzegging van huur is aan geen enkele vorm gebonden; als zodanig kan worden aangemerkt de dagvaarding tot intrekking van huurverlenging.

De tegen een te vroege datum gedane opzegging is geldig, doch werkt slechts tegen de daarop volgende vervalldag.

De verhuurder van het litigieuze huis kan niet als zeer gewichtige reden voor de intrekking der huurverlenging inroepen, dat zijn verhuurder de huur van het door hem bewoonde huis heeft opgezegd, daar dit niet noodzakelijk betekent, dat hij het door hem bewoonde huis zal moeten ontruimen.

Zo de wet invalieden beschermt tegen uitzetting, kent zij echter niet aan invalieden het recht toe om op grond van hun invaliditeit hun huurder uit het door hen verhuurde pand te zetten.

De Frenne t/ Scheire.

Gezien de geboekte dagvaarding van deurwaarder M. Maryns te Gent dd. 11-5-1949 ;

Aangezien de vordering er toe strekt te horen zeggen voor recht dat voor aanlegger een zeer zwaarwichtige reden bestaat om een einde te stellen aan de wettelijke huurverlenging, de gegeven opzegging geldig te horen verklaren en verweerder zich te horen veroordelen het huis, gelegen te Gentbrugge, J. Wauterstraat 142, ter beschikking te stellen van aanlegger ;

Aangezien verweerder opwerpt dat hij nooit opzegging van huur heeft ontvangen, noch van aanlegger die het huis pas heeft gekocht, noch van de vorige eigenares en dat hij het huis is komen bewonen in Februari 1938, dat hij dit huis betreft ingevolge een lopend huurcontract, waaraan slechts door een regelmatige opzegging een einde kan gesteld worden ;

Aangezien aanlegger de noodwendigheid van een opzegging van huur niet betwist, doch aanvoert dat hij tot tweemaal toe verweerder in verzoening heeft geroepen, en namelijk op 15 Maart 1949 en op 10 Mei 1949, en dat hij hierdoor duidelijk zijn wil te kennen gegeven heeft aan verweerder het huurcontract te zien eindigen, op zulke wijze dat de oproeping in verzoening en de dagvaarding zelf, strekkende tot intrekking van de huurverlenging, als huuropzegging moeten gelden ;

Aangezien de opzegging van huur aan geen enkele sacramentele vorm is onderworpen en de dagvaarding, strekkende tot intrekking van huurverlenging, als opzegging mag gelden (B.R. Gent 25-6-1948; R.W. 1948-1949, 754; Vr. Cruishoutem - R.W. 1948-1949, 760; De Page, t. 4, nr 571) ;

Aangezien vaststaat dat verweerder op 23 Februari 1938 bedoeld huis is komen bewonen ;

Aangezien de opzegging, gegeven tegen een te vroege datum, geldig is, doch slechts een uitwerksel kan hebben tegen de daaropvolgende vervalldag, zijnde in zake tegen einde Februari 1949 ;

Ten Gronde :

Aangezien aanlegger als zeer zwaarwichtige reden doet gelden dat hij zelf zijn huis dient te verlaten, en bovendien dat hij over het huis door verweerder bewoond zal moeten beschikken ten behoeve van zijn zoon, De Frenne Marcel, die 100 % oorlogsinvalide is ;

Aangezien niet bewezen is dat aanlegger verplicht is het thans door hem bewoonde huis te verlaten ;

Dat, zo hij van zijn eigenaar een opzegging heeft gekregen en zelfs in verzoening is moeten verschijnen, dit niet noodzakelijk betekent dat hij zijn huis zal moeten ontruimen ;

Aangezien aanlegger eveneens doet gelden dat zijn zoon De Frenne Marcel 100 % invalide is (oorlog 1940-1945) en dat het verhuurde huis, waar geheel het gezin zou gaan wonen, veel luchtiger is, hetgeen nodig is voor de gezondheid van zijn zieke zoon ;

Aangezien dat, indien de wet de invaliden en in het bijzonder de 100 % invaliden tegen de uitzettingen beschermt, zij hun echter het recht niet toekent hun huurders uit te zetten op grond van die invaliditeit ;

Aangezien aanlegger geen bijzonder erge ziekte inroept, doch alleen een algemene ziekelijke toestand, die uit de invaliditeit zelf spruit ;

Aangezien alle 100 % invaliditeit uit ter aard een algemene ziekelijke stand medebrengt ;

Dat echter de invaliditeit in casu zelf geen reden oplevert tot uitzetting en dat de uitzetting, gesteund op die enige reden van invaliditeit, in feite het scheppen zou betekenen van een nieuw door de Wet niet voorzien voorrecht ;

Dat daaruit blijkt dat de vordering niet gegrond is ;

Om deze redenen :

Wij Vrederechter, recht doende op tegenspraak en in Eerste Aanleg ;

Gelet op de artt. 2, 3, 4 en volgende der Wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in Gerechtszaken, o.m. op de artt. 37, 38 en 41 ;

Verklaren de vordering ontvankelijk, doch niet gegrond ;

Veroordelen aanlegger tot de kosten des geding.

NOOT : Verg. de noot onder Rechtbank Gent, 25 Juni 1948, R.W. 1948-1949, 755.

BIBLIOGRAPHIE

CAPART Maurice. - *Droit administratif élémentaire*. - 5e édition revue, complétée et mise en rapport avec la législation et la jurisprudence par Victor De Tollenaere. - Maison Ferd. Larcier, Brussel. - 1950.

Bij het verschijnen van de vorige uitgaven van dit werk hebben wij reeds de gelegenheid gehad er de bijzondere hoedanigheden van in het licht te stellen. Het feit dat er thans reeds een vijfde editie is verschenen is het beste bewijs van zijn nut en zijn waarde.

Wanneer men deze verschillende uitgaven met elkander vergelijkt doet er zich zeer belangrijke verschillen voor. De essentiële gegevens betreffende het middenbestuur, de provincie en de gemeente zijn ongeveer dezelfde gebleven. Een belangrijk en uiterst interessant gedeelte, dat in de vroegere uitgaven voorkwam, namelijk de betrekkingen tussen de administratie en het recht, is in de latere weggelaten geworden.

Van de andere kant was reeds in de vierde uitgave een uitvoerige studie verschenen van het statuut der agenten van de staat, terwijl in de onderhavige vijfde uitgave dit hoofdstuk nog uitgebreid is geworden met het syndicaal statuut van dezelfde agenten volgens het

Regentsbesluit van 11 Juli 1949, dat reeds op 12 October van hetzelfde jaar werd gewijzigd.

De pas verschenen laatste uitgave houdt ook een beknopt overzicht in van de organisatie en de bevoegdheid van de Raad van State.

Deze laatste editie is heel wat minder uitvoerig dan de vorige en telt wel honderd bladzijden minder. Daardoor is echter het gehalte van het boek niet in het minst geschaad. Hier en daar is het overbodige weggelaten en enkel het essentiële behouden, doch het geheel blijft bijzonder waardevol voor al degenen die een eerste inleiding zoeken in het administratief recht, zowel studenten als beambten en ambtenaren.

De thans verschenen uitgave heeft evenals de vorige de verdienste der buitengewone klaarheid en overzichtelijkheid en het lijdt geen twijfel dat deze 5e editie, die herzien werd, na de dood van de schrijver, door de heer Victor De Tollenaere, gemeentesecretaris van Brussel, niet de laatste zal zijn van dit uitstekend werk.

René Victor.

VERDENIUS-DE JONG SAAKES, E. J. Dr. - Wangedrag van debiele minderjarigen. - De Sikkell, Antwerpen. - 1947.

Onder leiding van Prof. M. P. Vrij, de gekende hoogleraar in het strafrecht en de criminologie der Universiteit van Groningen, thans lid van de Hoge Raad der Nederlanden, wordt een nieuwe reeks werken uitgegeven onder de algemene benaming «Studies over wangedrag en straf».

Het is de bedoeling, zegt de redactie-leider dezer reeks in zijn voorwoord, de monografieën over strafrecht en criminologie, die meestal verspreid liggen in allerlei tijdschriften, samen te brengen en meer te concentreren. Op die wijze hoopt men de belangstelling te prikkelen en de theoretische studies op strafrechtelijk gebied in de grootste mate dienstbaar te maken aan de praktijk.

Het is een zeer gelukkige keuze geweest als eerste boek van deze nieuwe reeks het proefschrift uit te geven van mevrouw Dr E. J. Verdenius-De Jong Saakes over het «Wangedrag van debiele minderjarigen».

Het belang van dit onderwerp hoeft niet onderlijnd te worden en zowel in Nederland als in het buitenland zijn de geschriften die eraan gewijd werden zeer zeldzaam, terwijl geen enkel systematische studie, zoals die van de schrijfster, tot nog toe werd aangevat.

De auteur heeft haar onderzoek, dat vooral gesteund is op statistische gegevens, doorgevoerd bij de debiele minderjarigen die ondergebracht werden in het Nederlands gesticht Groot Emaus, te Ermelo, en ten einde de bijzondere invloed van de laatste oorlog op de statistische gegevens uit te schakelen, is de toestand onderzocht geworden voor de debiele kinderen die reeds in 1937 in het gesticht aanwezig waren.

Er wordt ons een uitvoerige beschrijving gegeven van het instituut te Ermelo en van de wijze van behandeling der debiele pupillen. Met het overvloedig materiaal, dat haar in deze instelling geboden werd, deed de schrijfster uiterst vruchtbare onderzoekingen. De wijze van plaatsing, de herkomst van de debiele kinderen, de aard van de door hen begane misdrijven, hun godsdienstige opvoeding, de onderscheiden soorten van hun wangedrag, het verband tussen de aard van het wangedrag en de woonplaats (grootstad, kleinstad, platteland) worden grondig uitgediept en meestal in zeer klare statistische tabellen vastgelegd.

Dan vergelijkt de auteur de delinquentie van de debiele minderjarigen met deze van gezonde. Nagegaan wordt de invloed van de leeftijd, van het gezin

waaruit de pupil herkomstig is, het alcoholisme, het sexuele wangedrag of de criminaliteit van de ouders, het beroep van de vader, de grootte van het gezin en de combinatie van deze verschillende factoren.

Al deze onderzoekingen zijn geleid geworden met een uitzonderlijke grondigheid en geven een blijvend typisch materiaal waaruit het mogelijk is enkele belangrijke conclusies af te leiden wat betreft de zorg die van overheidswege dient besteed te worden aan de debiele minderjarigen.

In de eerste plaats wordt de noodzakelijkheid vooropgesteld van een inniger samenwerking tussen al degenen die met de debiele jeugd in contact komen, de familie, de school, de jeugdverenigingen, de zwakzinnigenverzorging, de opvoedingsgestichten, de politie, de voogdij-overheden en de kinderrechtbank.

Schrijfster beveelt ook ten eerste de invoering aan van het ambt van «visiting teacher» in de scholen voor zwakzinnigen. Door de voogdij-overheden zou meer aandacht dienen besteed te worden aan de lichamelijke en geestelijke toestand van het kind. Onthefing uit de ouderlijke macht tegen de wil van vader en moeder is in vele gevallen noodzakelijk. Een vermeerdering van het aantal opvoedingsgestichten speciaal bestemd voor de jeugdige zwakzinnigen is ten eerste gewenst. Vooral in de grootstad dienen tehuizen voor arbeidende jongens en meisjes aanbevolen te worden. De controle over jeugdige debielen, die uit een gesticht ontslagen zijn geworden, dient verscherpt en bij de meerderjarigheid dient voortgezette controle gehandhaafd te worden voor de debielen, die niet naar behoren zich zelfstandig door het leven kunnen slaan.

Dit boek, dat de vrucht is van een zeer diepgaand en streng wetenschappelijk onderzoek op dit zeer speciaal terrein, is een precieus bijdrage voor al degenen die zich bezighouden met de bescherming van de jeugd.

Prof. Vrij zegt in zijn inleiding zo terecht: «Mensen behandelen vervult heel ons leven. Meer kennis biedt de kans dat doelmatiger, rechtvaardiger en liefderijker te doen.»

Tot dit verheven ideaal van de redacteur der reeks zal het boek van Dr Verdenius-De Jong Saakes in belangrijke mate bijdragen.

René Victor.

Kurt BASCHWITZ : De strijd met den duivel. De heksenprocessen als massapsychose. Amsterdam, Andries Blitz, 1948, 556 p. en 9 illustraties.

Gedurende de laatste tien jaren verschenen in Nederland verschillende belangrijke boeken over de heksenvervolgingen. Zo het boek van de medicus Dr M. L. Dooren, *Doctor Johannes Wier, Leven en Werken*, Utrecht, 1940 en het andere belangwekkende boek *Van de Heksenwaag te Oudewater en andere te weinig bekende zaken* door Kurt Baschwitz te Lochem in 1941, onder schuilnaam Casimir K. Visser gepubliceerd, omdat Nederland toen door de Duitsers bezet was. Zo gaf Prof. Th. C. Van Stockum zijn interessant werkje over Friedrich Von Spee uit, terwijl Kurt Baschwitz, lector aan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam, in een voor de algemeen ontwikkelde leek geschreven boek de strijd behandelt tussen de voorvechters van het gezond verstand en de verspreiders van de massa-waan. Het is het resultaat van tientallen jaren studie; bij het bronnenmateriaal, waarvan hij gebruik maakt, spelen de eerste vormen der journalistiek, namelijk courant-brieven en gedrukte pamfletten, een belangrijke rol. De spannende inhoud van het boek is ter wille van de overzichtelijkheid voor de helft heengeweven om de levensgeschiedenis en het levenswerk van de medicus Dr Johannes

Wier, uit Grave in het Hertogdom Brabant, leerling van Cornelis Agrippa van Nettesheim, en toen ter tijd (1515-1580) wereldberoemd en veel omstreken als de eerste wetenschappelijke bestrijder van deze bloedige verdwazing.

De heksenvervolgingen of «de oorlog tegen de oude vrouwen» geven ons een verrassend leerrijk vergelijkingsobject met betrekking tot bepaalde massale uitingen van geestesverbijstering in onze dagen. Men denke slechts aan de parachutistenwaan in Mei 1940. Wat er nu eigenlijk gebeurd is en wanneer, daarover heersen er heden ten dage veelal absoluut onnauwkeurige en verkeerde voorstellingen. Dat deze volkerenplaa, die ongeveer een miljoen vrouwenlevens kostte, pas na de uitvinding van de boekdrukkunst in Europa om zich heen greep, zowel in katholieke als in protestantse landen en dat zij o.a. naar Noord-Amerika oversloeg, is volstrekt niet algemeen bekend, net zo min als het feit dat afzonderlijke terechtstellingen van heksen in Europa nog op het einde der 18^e eeuw voorkwamen. In Juni 1782 werd de jonge Anna Goidi nog in Glarus als heks ter dood gebracht, terwijl in Frankrijk nog in 1850 en in Mexico nog in 1874 heksen werden terechtgesteld.

Hoe kwam het dat de Nederlanden 100 jaar vroeger dan Engeland en Frankrijk zich van dit kwaad konden bevrijden en 150 jaar eerder dan Duitsland, waar de heksenvervolgingen volgens het oordeel van tijdgenoten het ergst woedden? En waarom werd desondanks tegen het einde der 18^e eeuw te Amsterdam de predikant Balthasar Bekker, toen hij zijn beroemde boek «De Betooverde Wereld» tegen de heksenwaan had geschreven, onder veel misbaar en vijandigheid uit zijn ambt onttrokken? Hoe kwam het dat de wijd en zijd beruchte tovenaars Dr Faust en vele anderen van zijn soort overal zonder gevaar voor het leven zich in hun ware gedaante konden vertonen, terwijl men tegelijkertijd arme, oude vrouwtjes met hele troepen naar de brandstapel sleepte? Als de schrijver dit soort vragen beantwoordt, plaatst hij de heksenprocessen en voor alles de internationale propaganda en tegenpropaganda in een nieuw licht en corrigeert hij het door legenden en fantasie verwarnde herinneringsbeeld der nakomelingen.

De auteur voert ons naar studeervertrekken van geleerde occultisten, naar kastelen van keizers en koningen, waar zij geesten laten bezweren, naar plattelandsherbergen, naar rondtrekkende beoefenaars der zwarte kunsten, zoals Dr Faust, die de boeren de schrik op het lijf joegen. Hij vertelt ons het lot van hoftovenaars en arme studenten, die een verbond met de duivel hadden gesloten. Degenen, die de auteur volgen bij zijn beschrijving van de ware toedracht van het gebeurde, zullen er van afzien de schuld bij een bepaalde godsdienst te zoeken, of zelfs de theologen in deze aangelegenheid meer schuldig te achten dan de andere faculteiten.

Op de vreselijke rol, die onscrupuleuse wereldse machtspolitici, toen ter tijd reeds, zoals nu, bij de uitbuiting van de vervolgingswaan hebben gespeeld, wordt herhaaldelijk en met nadruk gewezen. Hoewel het boek handelt over vervolgen tijden, richt het zich tot ons van de twintigste eeuw, die redenen te over hebben die oude leerstellingen tegelijk met de laatste ervaringen ten nutte aan te wenden.

Het boek is niet door een vakhistoricus geschreven — dat merkt men wel, — maar door een sociaal-psycholoog met bijzondere belangstelling voor de werking der publiciteitsmiddelen en voor het proces der meningsvorming en meningsbeïnvloeding.

Dit optimistisch werk tracht aan te tonen dat de

met moed en humaniteit bezielde mens ondanks de ergste verdwazing van zijn tijd met intuïtieve zekerheid de rechte weg vindt naar een dieper inzicht en verstandig handelen. En daarin is hij ten volle geslaagd.

Werkelijk een stuk wereldgeschiedenis van treffende actualiteit.

Dr L. Th. Maes.

TH. C. VAN STOCKUM: Friedrich Von Spee en de heksenprocessen (Mededelingen der Kon. Ned. Akademie van Wetenschappen, Afd. Letterkunde, nieuwe reeks, dl. 12, nr 4, Amsterdam, 1949, 14 p.

De Amsterdamse hoogleraar Th. C. Van Stockum, die in 1948 een studie wijdde aan «Valentin Weigel, dooper en paracelsist» heeft thans de gelukkige gedachte gehad, na B. Duhr en W. Kosch, de verdiensten te huldigen van de jezuïetenpater Friedrich Von Spee. Deze is de auteur van een van de beste katholieke stichtelijke boeken «Das Güldene Tugendbuch» (1631-1632, gedrukt 1649), de dichter van een hoogst merkwaardige bundel mystieke lyriek uit de Duitse barokletterkunde: «Trutznachtigall» (1629, gedrukt 1649) en de schrijver van het cultuurhistorisch zeer belangrijk «Cautio Criminalis» (1631, 2^e dr. 1632, en in 1648 Duitse vertaling). In 1939 verscheen van dit laatste werk te Weimar een moderne Duitse vertaling, zodat het ook voor de niet-vakman toegankelijk is geworden. Te midden van de Dertigjarige Oorlog verscheen te Rintin dit werk anoniem.

Van Stockum ontleedt minutieus de inhoud van dit beroemde boek. Von Spee dringt alleen op een hervorming der heksenprocessen aan, niet op de afschaffing daarvan; hij betwijfelt volstrekt niet de realiteit van de duivel, evenmin als het bestaan van de heksen; hij schat echter het aantal werkelijke schuldigen onder de veroordeelden op tien, of misschien zelfs maar vier procent. Deze opvatting adstrueert hij door te wijzen op de zeer geringe bewijskracht van de normale procedure, vooral van de foltering. Scherp geselt Spee het onzinnige van deze vorm van proces. Ook de misdadige lichtvaardigheid van het hele proces stelt hij onbarmhartig aan de kaak. Vooral het volkomen gebrek aan logica en de sophistiek, die de grondslag vormen van het gebruik van de pijnbank plaatst Spee in een even helder als onverkwikkelijk licht. Met bijzondere scherpte richt hij zich tegen hen, die de eigenlijke oorzaak zijn van de heksenvervolgingen, die de vorsten steeds weer aanmanen, en die hij niet onvermakelijk in vier categorieën indeelt: sommige theologen en prelaten, sommige juristen, het gepeupel en de aanklagers. Maar het zijn vooral de wrede en baatzuchtige persoonlijk geïnteresseerde rechters, die de aanklacht van Spee op de korrel neemt.

Spee's voorstellen ter verbetering beogen dan ook in de eerste plaats de rationalisering en humanisering der procedure: hij uit de gedachte dat het misschien beter zou zijn de vervolging stop te zetten. Want de vervolging, zoals zij werd toegepast, is een volmaakt hopeloze onderneming. Zijn ervaringen als heksenbiechtvader met name te Paderborn in 1629-1631 hebben bij hem de gedachte wakker geroepen dat er misschien wel in het geheel geen heksen zijn.

Het succes van dit wijze, gematigde en gereserveerde boek is, zoals het dikwijls gebeurt in de geschiedenis des geestes, even langzaam als duurzaam geweest. Ook in zijn onmiddellijke omgeving heeft het zijn uitwerking niet gemist: in de bisdommen Mainz en Bamberg zijn de heksenverbrandingen het eerst langzamerhand opgehouden.

Het boekje van Th. C. Van Stockum biedt een goede ontleding van deze uiterst belangrijke mijlpaal in de geschiedenis der heksenvervolgingen en een karakteristieke mijlpaal uit de voorgeschiedenis der Verlichting.

Dr L. Th. Maes.

BALIELEVEN

Verbond der Belgische Advocaten

Het Verbond der Belgische Advocaten zal de tweede algemene vergadering, die reeds aangekondigd werd te Gent op 2 Juli, houden in het Gerechtshof te Brussel op Zaterdag 10 December aanstaande, te 2 u. 30.

Tijdens deze vergadering zal het wetsontwerp op de zaakwaarnemers worden onderzocht. Dit wetsontwerp, waarvan wij in een vorig nummer de tekst mededeelden, werd uitgewerkt door een commissie samengesteld in de schoot van het Verbond en bestaande uit Mrs Th. Collignon, Em. Janson, Janssens-Brigode, Emm. Thiebault, Thoumsin-Saintenoy en Van de Velde-Winant.

Reeds in de loop der algemene vergadering te Gent hebben Mrs Em. Janson en Van de Velde-Winant uitstekende verslagen voorgebracht over dit vraagstuk, dat voor de toekomst van het beroep van het grootste belang is.

Ook andere onderwerpen zullen nog aan de dagorde van deze vergadering gebracht worden.

MEDEDELINGEN

Rechtshistorisch tijdschriften-overzicht

1. België.

In 1948 verscheen te Brussel het 3e boekdeel van de *Archives d'Histoire du droit oriental*, onder leiding van Prof. Jacques Pirenne. Het 2e deel verscheen in 1949: dit is dus het eerste deel sinds de oorlogsjaren. Het bevat o.m. een ontroerend in memoriam voor M. Werner Camps, de door de oorlog omgekomen specialist in het Griekse recht, waarvan dit nummer verder nog twee belangrijke bijdragen publiceert, waarvan de tweede, een rechtsvergelijkende studie betreffende de oorsprong van de hereditieit, zeer merkwaardig is (p. 231-236 en p. 237-297). M. J. Pirenne publiceert een belangwekkende « Introduction bibliographique à l'histoire du droit égyptien jusqu'à l'époque d'Alexandre le Grand » (p. 33-123) en een bijdrage getiteld: « Le statut des hommes libres pendant la première féodalité dans l'ancienne Egypte (25me au 22me siècle) » (p. 124-144). M. G. Dossin onderzoekt het Babylonisch recht van de tijd van de Codex Hammurabi: « Un procès de répudiation sous le règne de Samsu-iluna (1960-1923 av. C.) » (p. 145-159). M. C. De Clercq, uit Antwerpen, onderzoekt het Oosters Kanoniek recht sinds zijn ontstaan tot aan de grote codificaties uit de 12e-14e eeuw: dit kende achtereenvolgens twee aspecten: eenheid tot het begin der 5e eeuw, verscheidenheid nadien, en de beide naast elkaar in de grote codificaties (p. 329-348). M. A. Eck, uit Brussel, schetst de vorming van de landbouweigendom in de Russische beschaving, die zich in de middeleeuwen op nieuwe basissen vestigde (p. 363-399), terwijl M. A. Bruyère, uit Brussel, de

ontwikkeling aantoont van het in Rusland toegepaste regime op de vreemdelingen, die verdacht waren een aanslag tegen de persoon te hebben uitgevoerd, vanaf 912 tot 1490 (p. 349-362).

2. Frankrijk.

A. « *Revue Historique de Droit Français et Etranger* » (4e serie, 27 jg., 1949, n^{rs} 1, 2 en 3).

Het 1^e nummer bevat een bijdrage van M. Iza Biezuska-Malowist betreffende de romeinse politieke instellingen volgens de werken van M. Zdzislaw Zmigryder-Konopka, hoogleraar aan de Vrije Universiteit te Krakau (p. 1-27); M. H. Richardot publiceert een merkwaardige studie over de « Francs-fiefs. Essai sur l'exemption totale ou partielle des services de fief » (p. 28-63 en n° 2, p. 229-273). M. J. Berque onderzoekt de evolutie van de Araabse school van Fés (« Ville et Université » (p. 64-117). M. P. Petot schetst « Une renonciation aux meubles et aux dettes en Parlement » (p. 118-122), terwijl M. R. Filhol een consultatie van Charles Dumoulin betreffende de heerlijkheid Arc-en-Barrois, bewaard in de gemeentelijke bibliotheek van Briançon, bekend maakt (p. 122-132).

Het 2e nummer bevat een artikel van M. M. Lemosse over « L'affranchissement par le cens » in het romeinse recht (p. 161-203), terwijl M. F. L. Ganshof een belangwekkende studie publiceert over « Le roi de France en Flandre en 1127 en 1128 », na de moord op Karel de Goede (p. 204-228). M. J. Imbert schetst de « Favor libertatis » (p. 274-279), terwijl M. G. Van Dievoet een weinig bekend handschrift van de « Processus judicii » toegeschreven aan Johannes Andreae bekend maakt (p. 280-282).

Het 3e nummer publiceert het eerste stuk van een tekststudie van M. B. Perrin: « La substitution pupillaire à l'époque de Cicéron » (p. 335-377). M. G. Le Bras onderzoekt de invloed van het romeinse recht in dienst van de pauselijke wereldlijke macht (p. 377-398). M. G. Mollat schetst de teruggave der private kerken aan het kerkelijk patrimonium in Frankrijk van de 9e tot de 11e eeuw (p. 399-423), terwijl M. J. Maillet de oorspronkelijkheid van de gewoonte van Auvergne op erfrechtelijk gebied belicht (p. 424-453). M. M. Farciato deelt een korte nota mede betreffende de vrijmaking der slaven achtergelaten op het eiland Esculape (p. 454-464), terwijl M. R. Van der Made enkele door hem gevonden gegevens betreffende Philippus Decius meedeelt (p. 464-465).

Verder bevatten elk der drie delen interessante boekbesprekingen, een belangrijke kroniek, evenals de verslagen der rechtshistorische congressen te Caen (16-18 Juni 1948) en te Bazel (10 en 11 Juni 1948).

B. Het eerste deel van het « *Recueil de mémoires et travaux publiés par la Société d'Histoire du Droit et des Institutions des anciens pays de droit écrit* », opgericht in 1946, is uitgegeven door de Universiteit te Montpellier (Toulouse, 1948, 78 p.). De hh. Professeurs R. Aubenas en L. Guenoun, uit Montpellier, bewijzen er in dat in de stad Hyères in de 14e eeuw er tussen Joden en Christenen een grote verdraagzaamheid bestond (p. 1-3). Prof. M. J. Bry, van Aix, bezorgt enkele « Observations sur les subdélégations de Provence après l'édit de 1704 » (p. 5-8). Prof. G. Chevrier, van Dijon, onderzoekt de ontwikkeling van de akte ter zake des doods in Dauphiné van de 7e tot het einde der 11e eeuw (p. 9-27). Prof. N. Didier, van Grenoble, belicht « Un procès en annulation d'une sentence pontificale (1176-1277) » te Lyon (p. 29-38). Prof. A. Dumas, van Aix, onderzoekt de rescissie-

brieven (p. 39-53). Prof. P. Ourliac, van Toulouse, publiceert « Notes sur le mariage à Avignon au XVme siècle » (p. 55-61). Prof. P. Petot, van Parijs onderzoekt « Le casuel des sépultures à Agde à la fin du XIVme siècle » (p. 63-67). Ten slotte een studie van Prof. P. Timbal, van Rijsel, betreffende « La tutelle dans la famille des Comtes de Foix au XIVme siècle » (p. 69-76).

3. Spanje.

Het 18e deel van het gunstig bekend staande « *Anuario de Historia del Derecho Espanol* », uitgegeven door het « Instituto Nacional de Estudios Juridicos » (Madrid, 1947) is een boek van bijna duizend bladzijden tekst en bevat naast een zeer uitgebreide boekbespreking (p. 815-958) en een interessante kroniek (p. 959-981) verschillende belangrijke bijdragen. Wij noteren o.a. een artikel van M. P. Merea over de vaderlijke macht in het Spaanse recht der 12e en 13e eeuw (p. 15-33); een belangrijke studie van Prof. E. M. Meyers getiteld « Los Fueros de Huesca y Sobrarbe » (p. 35-60), dat het erfrecht in 1247 in de Pyreneeënstreek belicht. M. José Orlandis bestudeert de gevolgen der misdrijven in het strafrecht van « la Alta Edad Media », met een belangwekkende bibliographie (p. 61-165). M. Alvaro d'Ors publiceert een romanistische studie « Optio servi » (p. 167-232). M. J. M. Casciaro bestudeert het vizieraat van koningin Nazari te Granada (p. 233-258), terwijl M. M. D. Serrano het concordaat van Alcaniz ontleedt (p. 259-340). Een achttal geleerden publiceren verder verschillende belangrijke tekstuitgaven (p. 341-531) terwijl onder het tiental « Miscelanea » een overzicht voorkomt van de romanistische publicatiën in België en Nederland in de periode 1935-1947 door de hh. S. J. De Laet en R. Henrion.

4. Polen.

In het « Rechtskundig Weekblad » (12^e jg., n° 16, 2 Januari 1949, p. 512) begroetten wij onder de titel « Een nieuw internationaal rechtshistorisch tijdschrift » het verschijnen van het eerste boekdeel van de « *Czasopismo Prawno-Historyczne* » - « *Annales d'Histoire du Droit* », het belangrijke rechtshistorisch tijdschrift van Poznan. Intussen heeft het tweede boekdeel (Poznan, 1949, 550 blz.) ons bereikt. Naast een zevental artikels in de Poolse taal opgesteld, waarvan echter telkens een samenvatting in het Frans werd bijgevoegd, bevat het een bijdrage van M. Mancel Tadeusz : « L'introduction du Code Napoléon dans le duché de Varsovie (1808) » (p. 141-198), een artikel van Prof. P. Petot : « Licence de mariage et formariage des serfs dans les coutumes françaises au moyen âge » (p. 199-208), een bijdrage van M. Jacob Sawicki : « Programme et état actuel des travaux préparatoires relatifs à la publication du « Corpus Conciliorum

Poloniae » (p. 209-226) en een artikel van M. Vaclav Vaněček : « Les družiny (gardes) princières dans les débuts de l'Etat tchèque » (p. 427-448). Een drietal kleinere bijdragen, een dertiental boekbesprekingen en een interessante kroniek over het wetenschappelijk leven in Polen, Engeland, België, Frankrijk, Nederland en Zuid-Afrika, U.R.S.S. en Joegoslavië dragen er toe bij om van dit tweede deel een merkwaardige (en helaas zeldzame) intellectuele band tussen Oost en West te maken. Het derde nummer dat tegen Februari 1950 zal verschijnen zal van onze hand een zeer uitvoerige kroniek bevatten betreffende de rechtshistorische activiteit in België en Nederland gedurende de periode 1939-1949 (Vóórromeins, romeins, Kanoniek en gewoonterecht).

L. Th. Maes.

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift voor Gemeenterecht, 7e aflevering October 1949.

Juridische adviezen op gestelde vragen. — Administratieve onderrichtingen. — Wetgeving.

Nederlands Juristenblad, afl. 39 van 12 November 1949.

Mr J. Van der Esch : Een nieuwe kans voor het fiscaal strafrecht. — Mr W. V. Polak : Sowjet-staatsrecht. — Mr H. J. Boelen : Tandtechnici. — Mr W. H. Vermeer : De « bestuurder » van een motorrijtuig.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie. 12 November 1949, nr 4112.

Mr H. Winkel : Legalisatie van akten. — Mr J. Jurr. Schokking : Polissen van levensverzekering met lijfrenteclausule. Is het verstrekken tot onderpand aan een ander dan de verzekeraar fiscaal toegestaan? m.o. Prof. P. J. A. Adriani. — Mr R. J. Verhagen : Waardering van polissen. — Prof. Mr J. H. Beekhuis : De woorden der wet of de wil van de wetgever. Proeve ener bijdrage tot de leer der rechtsuitlegging, door Mr R. L. Drilmsma. — Mr P. W. Van der Ploeg : Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Vennootschapsrecht.

Journal des Tribunaux, nr 3827 van 13 September 1949.

Charles Van Reepingen : Le double jubilé du « Journal des Tribunaux ». — Roland Van Lint : Les successions (1940-1948). Rechtspraak.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"